

ת"פ 55406/11/15 - מדינת ישראל נגד אבשלום אשורי

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 55406-11-15 מדינת ישראל נ' אשורי
לפני כבוד השופטת מרים אילני
המאשימה מדינת ישראל
באמצעות ב"כ עו"ד עומרי קופלר ומושיקו פרץ
נגד הנאשם אבשלום אשורי
באמצעות ב"כ עו"ד יוגב נרקיס, רותם ניר ואורון שוורץ

הכרעת דין

עיקרי כתב האישום

1. כתב האישום המתוקן שהוגש כנגד הנאשם (להלן: כתב האישום), כולל שבעה אישומים בקשר למעשים, שעל פי הנטען, בוצעו על ידי הנאשם, ששימש מנהל המשק במשרד החוץ בין השנים 2003 עד 2013. לפי המתואר בחלק הכללי של כתב האישום, הנאשם, שהוא "עובד ציבור" כהגדרתו בסעיף 34כד(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין), היה מוסמך לבצע רכישות עבור משרד החוץ בהיקף של מיליוני שקלים וכן היה מוסמך לחתום ולאשר הצעות מחיר והזמנות של ציוד. על פי הנטען, בין השנים 2008 עד 2013, שלח הנאשם ידו, יחד עם סגן חשב משרד החוץ, יהושע גבאי (להלן: גבאי), בכספי משרד החוץ וכן לקח שוחד וקיבל שכר במרמה.

פרטי שבעת האישומים הנכללים בכתב האישום יובאו להלן במסגרת הדיון בכל אישום לגופו.

המענה לחלק הכללי של כתב האישום והודאה בשני אישומים

2. במסגרת המענה לכתב האישום, הודה הנאשם כי שימש מנהל המשק במשרד החוץ בין השנים 2003 עד 2013, אולם כפר בטענה כי היה מוסמך לבצע רכישות עבור משרד החוץ. לטענתו, אחריותו היתה מוגבלת לביצוע הזמנות רכש וביצוע בדיקות מקדימות על בסיס אישורים של ועדות תקציב וכיוצא בזה, וכן היה מוסמך לחתום על קבלת סחורות שונות.

3. הנאשם כפר במסגרת המענה לכתב האישום בכל שבעת האישומים, ואולם בעת שמיעת הסיכומים, ביום 18.2.2019, לקח אחריות לגבי שני אישומים והודה כי ביצע את המעשים המיוחסים לו באישום החמישי ובאישום השביעי

עמוד 1

בכתב האישום (עמ' 659, שו' 17-18 לפרוטוקול הדיון; ההפניות מכאן ואילך הן לפרוטוקולים של הדיונים אלא אם נאמר אחרת), המצוטטים להלן:

האישום החמישי: קבלת מוצרי חשמל על חשבון משרד החוץ
"בין השנים 2011-2013, במועדים שאינם ידועים במדויק למאשימה, ביקש הנאשם ממרילי (דוד מרילי, בעל חנות למוצרי חשמל להלן: מרילי - מ.א) מיקסר מסוג קיטשן-אייד, מקציף וכיריים. לבקשתו של הנאשם החשבוניות בעבור המוצרים הנ"ל נרשמו על חשבון המשרד ששילם בגינן, כאשר בפועל שמשו המוצרים את הנאשם.

במעשיו המתוארים לעיל, שלח הנאשם בהיותו עובד ציבור, את ידו בכספי המשרד, שהינם נכס של המדינה, בסכום שאינו פחות מ- 2,600 ₪".

האישום השביעי: החתמות שעון נוכחות כוזבות
"בין השנים 2013-2014, נהג הנאשם לצאת מהמשרד, מספר רב של פעמים, בסביבות השעה 15:30-16:00 לצורך ענייני הפרטיים. הנאשם עשה כן מבלי שהעביר כרטיס בשעון הנוכחות המשרדי, המלמד על יציאתו מהמשרד.

הנאשם נהג לשוב למשרד בשעות הערב ורק אז להחתיים את הכרטיס וזאת במטרה לצבור 50 שעות נוספות מדי חודש, תוך הצגת מצג כוזב לפיו שהה במשרד בשעות אלו (להלן: המצג הכוזב).

בעקבות המצג הכוזב, קיבל הנאשם שכר עבודה בגין שעות נוספות בהן לא שהה כלל במשרד.

במעשיו המתוארים לעיל, קיבל הנאשם במרמה שכר בגין שעות נוספות בהן לא נכח במשרד, בהיקף גדול שאינו ידוע במדויק למאשימה.

קבלת השכר במרמה נעשתה בנסיבות מחמירות וביניהן: תפקידו הבכיר של הנאשם לרבות היותו אחראי על כלל מכסת השעות הנוספות של עובדי מחלק משק, משך הזמן שבו התבצעה העבירה והשיטתיות שבביצועה".

5. על יסוד הודאת הנאשם בעובדות האישומים החמישי והשביעי במלואן, אני מרשיעה את הנאשם בעבירות של גניבה בידי עובד ציבור _ עבירה לפי סעיף 390 לחוק העונשין, ובעבירה של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות _ עבירה לפי סעיף 415 לחוק העונשין.

6. בטרם אפנה לדון בחמשת האישומים הנותרים שבהם כופר הנאשם, אדון תחילה בטענה כללית המרחפת מעל כלל האישומים והיא נוגעת למשקל שיש לתת להודעותיו והודאותיו של הנאשם במשטרה.

הודעותיו והודאותיו של הנאשם במשטרה

7. עיון בהודעותיו של הנאשם במשטרה מלמד, כי הנאשם מודה בחלק ניכר מן העובדות הנטענות בכתב האישום. המאשימה משתיתה את טענותיה, בין היתר, על הודאות אלו וטוענת כי אין לקבל את חזרתו של הנאשם מן ההודאות וכי ההסברים שנתן במענה לכתב האישום ובבית המשפט הינם גרסה כבושה שאין לקבלה. המאשימה מדגישה, כי הנאשם חתם על כל עמוד ועמוד של ההודעות, מרצונו החופשי, ולאחר שניתנה לו שהות מספקת לעיין בהודעות ולהעיר על תוכן. הנאשם טוען מנגד, כי קיים ספק רב באשר לטיבן של הודאותיו בעת חקירתו במשטרה. לטענתו, יש לקרוא את הודאותיו בחדרי החקירות על רקע האווירה והנסיבות שבהן הן נתנו. עוד טוען הנאשם, כי צפייה בסרטי החקירה, להבדיל מן ההודעות הכתובות, מלמדת שהנאשם לא הודה בכל הפרטים שלגביהן נכתב בהודעה כי הוא הודה, וכאשר מצויין בתמליל החקירות "הנאשם מהנהן", אין הכוונה לכך שהוא מודה בעובדות שהוטחו בפניו קודם לכן, במיוחד כאשר

הוטחו בפניו טענות שונות ועובדות רבות בבת אחת מבלי שניתנה לו הזדמנות להגיב לכל עובדה ועובדה בנפרד. לכן, טוען הנאשם, לא ניתן להבין מן החקירה במשטרה לגבי אלו מבין העובדות שהוטחו בפניו הוא הודה.

8. רפ"ק אבי רוטנברג, שחקר את הנאשם ורשם את דבריו (להלן: החוקר), העיד לפניי ביום 22.4.2018, ובחקירתו הנגדית עומת על ידי ההגנה עם תמלילי החקירות (עמ' 321 ואילך) במטרה להראות הן את הפער בין התמלילים ובין ההודעות, ובכך להוכיח שלא ניתן להסתמך על ההודעות, והן כדי להראות כי החקירה נוהלה באופן מגמתי, ולכן אין לתת משקל להודאות הנאשם.

9. בנוסף לכך טוען הנאשם, שהוא חולה סוכרת, כי מצבו הרפואי המורכב בעת שהותו שעות רבות בחדרי החקירות, במהלכן אף ביקש לקבל את התרופות הקבועות שהוא נוטל בשל מחלתו, מעמידות בספק רב את כנות הודאותיו, במיוחד כאשר מצטרף לכך אופן ניהול החקירה על ידי החוקר שהיה מגמתי והטיח בפניו מספר נושאים בבת אחת. לסיכומים בכתב, צירף הנאשם מסמך רפואי מבית חולים שערי צדק בירושלים, ממנו עולה שהוא אושפז בחדר מיון במהלך מעצרו, ביום 14.10.2019 בשעה 22:45 ושחרר כשעתיים וחצי לאחר מכן (ביום 15.10.2013 בשעה 1:00). הנאשם מבקש ללמוד מכך על מצבו הרפואי בעת שהותו במעצר ובעת חקירתו במשטרה. יוער, כי ביום 18.2.2019 (בו השלימו הצדדים בעל פה את הסיכומים שהגישו בכתב), התנגדה המאשימה להגשת התיעוד הרפואי הנ"ל, ואולם כפי שיפורט להלן, אין בתיעוד הרפואי שצורף לסיכומים כדי להועיל לנאשם ולכן איני נדרשת להכריע בשאלת קבילותו.

10. בעדותו לפניי ביום 26.4.2019, העיד הנאשם כי בעת שחתם על ההודעות במשטרה קרא את תוכנו בהיסח הדעת: "מה שנרשם שם לא עברתי עליו מה שנקרא בדקדוק או לאמת את זה מול החוקר" (עמ' 492, שו' 22) ובהמשך "אני קראתי אבל בסיטואציה שנמצאתי גם רפואית וגם רגשית אתה צריך להבין שהפוקוס שלי לא היה מאה אחוז" (עמ' 493, שו' 14-15). במהלך עדותו של הנאשם, טען ב"כ הנאשם שהנאשם "התמוטט בחדר החקירות" בעת החקירה שהתקיימה ביום 14.10.2013 (עמ' 493, שו' 30) וכי הדבר מלמד על מצבו הקשה של הנאשם בזמן החקירה ולכן אין לתת משקל להודאותיו ולחתימתו על גבי ההודעות. בעדותו ביום 26.4.2018, כאשר נשאל הנאשם בבית המשפט לגבי גרסה שלטענת המאשימה היא כבושה ועלתה לראשונה בבית המשפט (קרן ההשתלמות שבאמצעותה התכוון לשלם על המזגנים, נושא שיידון להלן), השיב "בחקירה אני לא השתמשתי בטיעון הזה לאורך כל היום שאני הייתי תחת התקפה של היפו (הכוונה להיפוגליקמיה - אירוע שחווים חולי סוכרת כאשר רמת הסוכר יורדת והוא עשוי להביא לשינוי התנהגות עד כדי אבדן הכרה - מ.א) 3 ימים לא לקחתי כדורים, לא אכלתי" (עמ' 606, שו' 4-5). וכאשר נשאל מדוע לא אמר לחוקרים שיש לו היפו השיב: "אני ביקשתי לבדוק סוכר, מה זה אומר? ... אני ביקשתי ממנו להיבדק שיבדקו לי סוכר והוא אמר לי אין במבנה ביום ראשון (עמ' 606, שו' 20-21)... במשך שלושה ימים מאז שלקחו לי את הציוד בבית המעצר במגרש הרוסים, את הציוד שלי שכלל אוכל אז אני אומר הוא אומר למה לא אמרתי אני לא קיבלתי את הציוד המינימלי שאני צריך. הביאו לי ביום השחרור... כששני ימי מעצר שאני הייתי בכלא איילון ניגשתי לחובש אין שם רופא אמרו לי יש חובש ניגשתי אצלו אמרתי לו תראה אני חולה סוכר. הוא בדק לי את הסוכר אמר לי תראה אין לי תרופות ספציפיות למה שאתה צריך. אני אתן לך משהו שנשאר לי זה נקרא גלוקומין... בשביל חולה כמו שאני נמצא בסוכרת זה אולי מדגדג את הסוכרת בשביל ההשפעה שלו, אני לוקח מספר כדורים בשביל האיזון. אז בטח כדור אחד כזה אחרי אוכל ואחרי מעמד לא סימפטי של 3 ימים בטח לא ישפיע עליי. אני לא כל חקירה נתפשתי לנושא האישי שלי" (עמ' 606, שו' 27 עד עמ' 607, שו' 7).

11. באשר להנהוני הראש במהלך החקירות במשטרה בעת שמוטחים בפניו עניינים שונים, הסביר הנאשם בעדותו: "אני רוצה להבהיר את הנהון הראש, אדם שיושב ושומע דברים מטבע הדברים הוא לא עושה לעצמו לא וכן, זה לא תנועות של אישור או משהו כזה. זה כאילו שפת גוף" (עמ' 619, שו' 30-32).

12. מנגד, ציין החוקר בעדותו לפני כי ההודעות שנרשמו על ידו משקפות את כל דברי הנאשם בחקירה (עמ' 382, שו' 10 וכן שו' 12-15, עמ' 397, שו' 21). באשר לחתימת הנאשם על דפי ההודעות ציין החוקר כי ניתנת לנחקרים שהות לקרוא את ההודעות באופן חופשי, אך ציין כי יש חשודים שאומרים לו כי הם אינם מעוניינים בכך וכי הם סומכים על החוקר. לכן הפרקטיקה הנהוגה כיום היא להחתיים את הנחקר אחרי שניים-שלושה עמודים, אך הוא אינו זוכר האם כך היה במקרה זה (עמ' 411, שו' 7-10).

13. לאחר שבחנתי את טענות הצדדים ואת הראיות מצאתי, כי הודאות הנאשם בפני החוקר במשטרה מעוררת אמון רב וכי יש לבכרן על פני הגרסאות השונות או הכבושות שמסר בבית המשפט. ההודאות שמסר הנאשם במשטרה מפורטות ועקביות, והנימוקים שנתן לגרסאותיו הכבושות אינם מהימנים ואינם משכנעים. עם זאת יצוין, כי אין במסקנתי זו כדי לקבוע כי בכל מקרה יש לבכר את הפרשנות של המאשימה להודאותיו של הנאשם על פני הפרשנות של ההגנה, והדברים יידונו בעת בחינת האישומים הספציפיים.

להלן הנימוקים למסקנתי.

14. צפיתי בכל סרטי החקירה של הנאשם המפורטים להלן: סרט החקירה מיום 14.10.2013 משעה 9:12 ועד 13:17 (להלן: דיסק מס' 1); סרט החקירה מיום 15.10.2013 משעה 9:56 ועד 15:11 (להלן: דיסק מס' 2); סרט החקירה מיום 15.10.2013 משעה 15:13 ועד 16:49 (להלן: דיסק מס' 3); סרט החקירה מיום 16.10.2013 משעה 8:54 ועד 14:30 (להלן: דיסק מס' 4); סרט החקירה מיום 8.1.2014 משעה 12:47 ועד 13:14 (לאורך כל הסרט נצפה חדר ריק); סרט החקירה מיום 8.1.2014 משעה 13:16 ועד 15:21 (יוער, כי החקירה בסרט זה כוללת עניינים שלא נכללו בכתב האישום. לא הוגש התמליל של חקירה זו והצדדים לא הפנו להודעה הקשורה לחקירה זו).

החקירות המתועדות בדיסקים 1-4 התקיימו בעת שהנאשם היה במעצר.

15. צפייה בסרטי החקירה מלמדת באופן שאינו משתמע לשני פנים, כי דברי הנאשם בחדר החקירות, במהלך שלושת הימים שבהם שהה במעצר, נאמרו כאשר מצבו הכללי טוב. ניתן לראות בבירור כי הוא שיתף פעולה באופן מלא ומתוך רצון חופשי. הנאשם נצפה עוקב ומקשיב בקשב רב לפרטים המוטחים בפניו, מתקן ומוסיף לדברי החוקר, ובתום כל חקירה חותם על ההודעות לאחר שניתנה לו שהות מספקת לעבור ולהעיר עליהן. עוד יצוין, כי השוואת ההודעות למתועד בסרטי החקירה מלמדת, כי ההודעות משקפות באופן אמין ביותר את דבריו של הנאשם במהלך כל שעות החקירה. אמנם, כפי שהציגה ההגנה בעת חקירת החוקר בבית המשפט, תמלילי החקירה אינם משקפים תמיד את תוכן ההודעות, אך זאת לא משום שההודעות נכתבו באופן מגמתי על ידי החוקר, כפי שנטען על ידי הנאשם, אלא משום שהתמלילים חסרים, משובשים ולעיתים קשה להבינם. כידוע, התמלילים הם אך כלי עזר ולנוכח הקושי בהבנתם,

ההפניות לדברי הנאשם במשטרה יעשו בעיקר מתוך ההודעות וסרטי החקירה. בהקשר זה יצוין, כי צפיתי בסרטי החקירה, קודם להשלמת הסיכומים בעל פה, ונתתי לצדדים הזדמנות להגיב להתרשמותי בקשר ליחס בין ההודעות ובין סרטי החקירה. ציינתי בפני הצדדים, כי לדידי ההודעות משקפות באופן אמין ביותר את דברי הנאשם במשטרה וכי ככל שהגנה סבורה אחרת, היא מוזמנת להפנות אותי באופן ספציפי למקומות בסרטים העומדים בסתירה לתוכן ההודעות (עמ' 647, שו' 1-23). ההגנה לא עשתה כן, אלא ציינה כי הטענות מופנות כנגד סגנון החקירה של החוקר ששאל על מספר עניינים בבת אחת ולאחר מכן הנאשם מהנהן בראשו (עמ' 651, שו' 17-23), ובא כוחו של הנאשם הסתפק באמירה: "אני חושב שבחקירה של רוטנברג הצפנו את הסגנון" (עמ' 652, שו' 17). בסופו של דבר, ההגנה לא הפנתה למקומות בהם לטענתה ההודעות אינן משקפות את המתועד בסרטי החקירה ואף אני לא מצאתי מקומות כאלה, למעט במקרים ספורים אליהם אתייחס בהמשך.

16. בראשית חקירתו הראשונה של הנאשם במשטרה, ביום 14.10.2013, כפי שגם סיפר הנאשם בעדותו, הנאשם ציין לפני החוקר שהוא יזקק לבדיקת הסוכר בדם. אולם להבדיל מן הרושם שניסה ליצור הנאשם בעדותו בפניי, כאילו בדיקת הדם התבקשה עקב מצוקה, ניתן לראות כי בזמן החקירה הנאשם הבהיר את ההיפך. הנאשם ציין "אם יהיה זמן לבדוק סוכר, לא עכשיו" (דיסק 1 מונה 00:23:00). ברור מן ההקשר כי הנאשם מרגיש טוב, אם כי מטבע הדברים הסיטואציה אינה נעימה ובהתאם לכך גם מצב הרוח. מכל מקום ברור, כי המצב לא הצריך את הפסקת החקירה, ואכן לאורך כל החקירה הנאשם נראה במצב טוב, ערני וקשוב.

17. החוקר מקריא לנאשם את תוכן התשואל שערך בעת מעצרו בשעה 4:45 (דיסק 1 מונה 1:11:05) (דו"ח התשואל הוגש וסומן ת/44). החוקר מקריא לנאשם כך: "שאלתי את אשורי לגבי נושאים שונים כדלקמן: אמר כי אכן הוא נהג מידי פעם לקחת ממחסן משרד החוץ ציוד הכולל בעיקר כלים חד פעמיים ואף הצביע על מקום אחסונם של אותם כלים". מיד לאחר הקראת הדברים הנאשם מהנהן בראשו (דיסק 1 מונה 1:11:35). מן האופן שבו הנאשם מקשיב ומהנהן בראשו, לא יכול להיות ספק בכך שהנאשם מאשר את הדברים שזה עתה הושמעו לו. בהמשך מקריא לו החוקר: "כמו כן הודה כי הוא לוקח בקבוקי יין ובקבוקי שתייה אם כי אינו יודע לכמת מה בדיוק לקח" וגם לאחר הקראת שורות אלו, הנאשם מהנהן בראשו וגם כאן ברור מן הצפייה בסרט כי הוא מאשר את הדברים (דיסק 1 מונה 1:11:45). על ערנותו של הנאשם ניתן ללמוד גם מהמשך הדברים, כאשר החוקר מקריא לנאשם את החלק בתשואל הנוגע להאשמות בקשר לשעות הנוספות, שאז הנאשם מתווכח עם החוקר ואינו מאשר את הדברים ככתבם (דיסק 1 מונה 1:12:11) ואומר "זה לא מדוייק" (דיסק 1 מונה 1:12:58), מתווכח עם החוקר ארוכות ואומר לו כי ההתנהלות שלו אינה שונה למעשה מההתנהלות של יתר עובדי המשרד (דיסק 1 מונה 1:33:00). בהמשך מקריא לו החוקר מתוך ת/44: "הודה כי מתארח בכפר הנופש כינר יחד עם משפחתו המורחבת ושולח החשבונות לתשלום על ידי משרד החוץ. לדבריו אין מדובר בנופש לו הוא זכאי" והנאשם עוצר אותו ומתקן "חלק מהזכאות" (מונה 1:13:14). וכאשר מקריא לו החוקר כי גבאי מאשר לו את התשלומים וגבאי יודע כי הדבר אינו תקין ואף ביקש ממנו שאם הוא לא חייב שלא ישתמש יותר מידי בשירותי המלון מאחר שזה עשוי להראות מוגזם, הנאשם מהנהן בראשו, וגם כאן ברור מן האופן שבו הוא מהנהן בראשו כי הוא מאשר את הדברים (מונה 1:13:35).

לא נעלמה מעיניי אמירתו של הנאשם בתחילת חקירתו, בעת שהחוקר מקריא לו את דו"ח התשואל, כי הדברים שאמר בביתו בעת התשואל היו באופן כללי והוא לא ירד לפרטים. דבריו אלו מצויינים גם בהודעה הכתובה (ת/17): "הקראתי לחשוד את תוכן דבריו במהלך התשואל שהתבצע בשעות הבוקר בעת החיפוש והנסיעה ליחידה. אישר את

עיקרי הדברים ואמר: לא ירדתי לפרטים הדברים שנאמרו לי היו באופן כללי והמקרים הספציפיים שצויינו בפני אמרתי כפי שאמרתי" (ש' 21-24). ואולם מהמשך דבריו לא יכול להיות ספק בכך שהוא מאשר את הדברים באופן ספציפי, ומפרט ומסביר כפי שפורט לעיל.

גם בהמשך, בעת שהחוקר מטיח בו כי נמצאו אצל גבאי משקאות של משרד החוץ בביתו, הנאשם אומר בנחרצות "לא ממני" (דיסק 1 מונה 1:42:50) וכאשר הוא מפרט בפניו שלא יתכן שגבאי אישר לו שלא כדין את הנופש בכינר מבלי לקבל ממנו כל תמורה, הנאשם, שכאמור פעיל מאוד בחקירה, אינו מכחיש את העובדה שגבאי אישר שלא כדין את התשלומים לכינר, אך עומד על כך שהוא לא נתן לו כל תמורה ובלשונו: "ממני הוא לא ראה שום תמורה" (דיסק 1, 1:46:00).

18. לאורך כל החקירה המתועדת בדיסק 1 ניתן להתרשם בבירור, כי הנאשם ערני מאוד ומרגיש טוב. כך, במונה 3:21:00 החוקר מעביר לנאשם את ההודעה שהוקלדה על ידו במהלך החקירה. הנאשם מעיין היטב, חותם על כל עמוד. במונה 3:27:09 הנאשם מוסיף בכתב ידו על גבי עמוד 3 (מבהיר כי הטלויזיה שגבאי לקח מן המשרד הוחלפה בטלויזיה אחרת שהיתה בבעלותו של גבאי) וחותם ליד התוספת (ניתן לראות בשורה 54 להודעה שסומנה ת/17 תוספת בכתב יד וחתימה ליד התוספת). ללמדך, כי הנאשם התעמק בכתובים ואישר רק לאחר שנחה דעתו כי התוכן משקף את שנאמר בחקירה. במונה 3:49:50 הנאשם נופל מן הכיסא. זוהי "ההתמוטטות" בחדר החקירות עליה דברה ההגנה (בעמ' 493, ש' 30). ניתן לגלות בנקל כי זהו סילוף מוחלט של המציאות וראוי היה להימנע מטיעון זה. בפועל מה שאירע הוא שהכיסא נשבר והנאשם נפל מן הכיסא. מיד לאחר הנפילה הנאשם קם וממשיך בשלו (לקרוא בסידור התפילה), ומיד (מונה 3:50:21) מביאים לו כיסא חדש והנאשם מתיישב עליו, מתחיל להתפלל, נעמד בתפילת עמידה (מונה 3:53:48) ואף משתחוה כשצריך. סיכומו של דבר, עד תום החקירה (מונה 4:01:05) הנאשם חש בטוב.

19. כך גם בכל סרטי החקירה הנוספים, הרושם הוא כי הנאשם מרגיש טוב ועירני. אציין מספר נקודות הממחישות את מצבו של הנאשם בעת החקירות. דיסק 2, מתעד את החקירה ביום למחרת. החוקר מכניס לנאשם שקית (מונה 8:00) (בהמשך הנאשם מוציא ממנה תפוח, מונה 54:23). החוקר והנאשם מדברים על דא ועל הא, הנאשם צוחק, מדברים על התחזוקה במקום (מונה 12:08). בהמשך מדברים על הסוכרת של הנאשם, על כך שעבר ניתוח לייזר בשל הסוכרת ועל הצורך בביקורת אחת לשלושה חודשים (מונה 13:29). לא נשמעת ולו מילה המלמדת על מצוקה או חולשה בשל הסוכרת או בכלל. בהמשך החוקר חוזר על האזהרה לפני החקירה ומקריא את החשדות כנגדו (מונה 18:34). הנאשם מאשר כי הבין את תוכן האזהרה (מונה 19:22), אך מבקש לברר האם גם בחקירתו יום קודם לכן הוא היה חשוד בשוחד ושואל: "שוחד היה?" (מונה 19:25) והחוקר עונה "השוחד נוסף" (19:40). ללמדנו שוב, כי הנאשם שם לב לכל מילה ומילה שמקריאים לו ואינו מאשר את הדברים כלאחר יד.

20. במשך כל החקירה המתועדת בדיסק 2, הנאשם ערני, משיב לעניין, יודע לפרט על המזגנים שקיבל מאת מרילי, כמה כוחות סוס, מחירים (מונה 27:40) ואף מתווכח (למשל "אתה רואה בזה שוחד אני קורא לזה אמון", מונה 54:06). במונה 54:23 הנאשם מוציא מהשקית תפוח ומתחיל לאכול. במונה 2:42:36 החוקר שואל את הנאשם אם הוא רוצה לאכול והנאשם משיב כי אינו רוצה לאכול (מונה 2:42:36). במונה 2:47:43 נכנסת לחדר אישה ואומרת לנאשם כי היא הבטיחה לאשתו שהוא יאכל והנאשם שוב אומר כי הוא אינו מעוניין לאכול. בהמשך, הנאשם אוכל

פריכיות (מונה 2:54:00). אני מדגישה את נושא האוכל משום שהנאשם טען בעדותו (עמ' 606, שו' 27 ואילך) כי לקחו ממנו את הציוד עם האוכל ולכן לא היה מרוכז בחקירתו. הצפייה בכל סרטי החקירה שוללת לחלוטין את גרסת הנאשם בעניין זה.

21. וכאן אנו מגיעים לטענת הנאשם כי אושפז במהלך ימי המעצר עקב מצוקה שהיה שרוי בה בגין הסוכרת. גם לטענה זו אין כל בסיס בחומר הראיות. בדיסק 2 מונה 3:01:23 החוקרת אומרת לנאשם, כי היא שמעה שהוא היה בבית החולים במהלך הלילה שעבר והנאשם מרגיע את החוקרת ואומר לה שהרופא נכנס ללחץ מן הבדיקות שעשו לו בבית המעצר והראו לחץ דם גבוה ואקו לב לא תקין, ולכן הרופא שלח אותו לבית החולים. הנאשם מציין, כי לאחר מספר בדיקות הוא שוחרר מבית החולים. התיעוד הרפואי שצורף לסיכומי ההגנה אכן מתאר הפניה למיון עקב בדיקה א.ק.ג לא תקינה שבוצעה במהלך בדיקה שגרתית בבית המעצר (ציטוט: "נמצא בתהליכי מעצר, כחלק מבדיקה שגרתית עבר אק"ג...מדווה על כאב ראש וזיעה"). לאחר בדיקה אק"ג נוספת שהיתה תקינה חזר הנאשם לבית המעצר. ברי לכל, כי בנסיבות האמורות הצגת הביקור במיון ככזה שנבע ממצוקה של הנאשם עקב מצב רפואי אינה נכונה. הנאשם הופנה לחדר המיון לאחר שבדיקות שגרתיות הראו ערכים לא תקינים, ולא כתוצאה ממצוקה, ועל כן שוחרר מיד לאחר מכן כאשר הערכים חזרו למוטב.

22. צפייה ביתר סרטי החקירה המתועדים בדיסקים 3 ו-4, מלמדים אף הם כי הנאשם המשיך להיות ערני, במצב טוב, עקב בקשב רב אחר התנהלות החקירה, השתתף בה באופן פעיל ביותר ולעיתים אף התווכח. כך בדיסק 3, כאשר החוקר מטיח בפניו כי יצר מצג שווא בעת שקיבל מאת מרילי שתי הצעות מחיר והציגם כהצעות משני ספקים שונים (נושא שיידון להלן), הנאשם אינו מקבל את הדברים ומנסה להסביר כי הדבר תקין (מונה 43:8 ואילך), ורק לאחר דיון של למעלה מחמש דקות הוא מסיים באמירה: "אולי זה טעם לפגם כמו שאתה אומר" (מונה 49:01). בסוף הנאשם חותם על כל עמוד ועמוד לאחר שהוא מעיין בהם היטב (מונה 1:15:12) ורק לאחר שבע דקות חותם על העמוד האחרון (מונה 1:22:28). גם בדיסק 4, הנאשם ערני ומתווכח. כך למשל כאשר החוקר מטיח בו כי הוא לקח ציוד ממשד החוץ לשימוש האישי הכולל חמגשיות הוא מיד מעיר ואומר "אין חמגשיות במשרד" (מונה 1:35:10). כאשר מטיחים בו כי הוא רכש את החמגשיות מחנות בשם "בנטל מוצרי בשר 2002 בע"מ" (להלן: בנטל, מינימרקט שרכישות הנאשם בו יידונו להלן), הוא מיד מתקן "מה פתאם מבנטל: אשתי קנתה" (מונה 1:36:08).

23. בכל הנוגע לטענות אודות הסוכרת והצורך בכדורים, אנו למדים מהחקירה המתועדת בדיסק 4 החל ממונה 2:32:28 שהנאשם יוצא להפסקה עד למונה 3:12:20 ומחילופי הדברים נראה כי הנאשם יצא מחדר החקירות, בין היתר, כדי לקחת כדורים.

24. פרטני באריכות אודות ההתנהלות בחקירה והמעורבות של הנאשם בה על מנת להבהיר כבר עתה כי צפייה מדוקדקת בסרטוני החקירה לא יכולה להותיר ספק בכך שהנאשם היה דרוך ועקב היטב אחר העובדות שהטיחו בו, ובכל מקרה שבו הוא לא הסכים עם החוקר או חשב שהחוקר אינו מדייק הוא העיר על כך בו במקום.

25. לאחר שצפיתי בסרטי החקירה ושמעתי את עדותו של החוקר שהיה אמין ביותר, אני דוחה את טענת ההגנה כאילו החקירה נוהלה באופן מגמתי וכי ההודאות שנגבו מאת הנאשם נגבו בעת שלא ניתנה לנאשם האפשרות להציג

את גרסתו באופן מלא או להגיב לפרטים שהוטחו בו. אני קובעת שלא נמנעה מן הנאשם האפשרות לפרוס את גרסתו באופן מלא. גרסתו ניתנה באופן חופשי ומתוך רצון. כאשר החוקר מקריא לנאשם את גרסתו הוא מקשיב קשב רב, מאשר, מתקן או מוסיף דברים כאוות נפשו.

26. כפי שתיארתי לעיל, בסופה של כל חקירה הנאשם קורא בעיון את ההודעה הכתובה מתעמק בה ולבסוף חותם עליה ומאשר בחתימת ידו את הכתוב ואף מתקן בכתב ידו כשנדרש. נתתי דעתי לכך שאין להוציא מכלל אפשרות מקרים שבהם חשוד מעיין ביסודיות בהודעות ובכל זאת מאשר בהיסח הדעת פרטים כאלו או אחרים. לפיכך, לא הסתפקתי באישור ההודעות הכתובות על ידי הנאשם, אלא בחנתי את ההודעות יחד עם הצפייה בסרטי החקירה, וכפי שציינתי, למעט מקרים בודדים שאותם אפרט להלן, מצאתי שהודעות הכתובות תואמות את הנאמר בחקירה ואף ההגנה לא הפנתה אותי למקרים שבהם לטענתה ההודעות אינן משקפות את החקירה כפי שהיא מתועדת בסרטים. לנוכח האמור, אפנה להלן להודעות כמקור מהימן, כן אפנה לסרטי החקירה ולעיתים גם לתמלילי החקירה במקום שהם אינם משובשים וניתן להבינם.

אפנה כעת לדון באישומים שבהם לא הודה הנאשם.

האישום הראשון: נופשים בכפר הנופש כינר

פרטי האישום הראשון

27. לפי המתואר בכתב האישום, עובדי משרד החוץ הקבועים זכאים במסגרת עבודתם לצאת לנופש אחת לשנה, על חשבון המשרד, באחד המלונות עימם עובד המשרד. הזכאות היא לעובד, לבן או בת הזוג ולילדיהם עד גיל 21. משרד החוץ נושא בעלות הנופש השנתי, ואילו העובד מחויב לשלם השתתפות עצמית בסך שליש מהעלות הכוללת. הזמנת הנופש השנתי מתבצעת באמצעות מחלקת הרווחה במשרד, אשר דואגת הן להתקשרות מול המלון הרלוונטי בו בחר העובד הן להנפקת שובר לתשלום בעבור ההשתתפות העצמית בה נושא העובד. על פי כתב האישום, בין השנים 2008-2013 התארח הנאשם, יחד עם משפחתו המורחבת, מספר רב של פעמים בכפר הנופש "כינר" שבגליל (להלן: כינר), אשר איננו נמנה עם המלונות עימם נוהג לעבוד המשרד, זאת מבלי שהיה זכאי לכך. לאחר מכן אישר גבאי את התשלומים לכינר כאשר ההזמנה בוצעה שלא באמצעות מחלקת הרווחה, לא נרשמה כנופש השנתי אליו זכאי הנאשם במסגרת תפקידו במשרד, והנאשם לא שילם בגינה את ההשתתפות העצמית הנדרשת. על פי הנטען, המשרד שילם עבור הנופשים של הנאשם ומשפחתו, במקרים הבאים:

א. ביום 25.2.08 שולם סך 13,278 ₪ עבור אירוח בימים 22-24.5.08.

ב. ביום 17.7.08 שולם סך 28,816 ₪ עבור אירוח בימים 11-17.8.08.

ג. על חשבון היתרה שנצברה לזכות משרד החוץ, לאחר הנופש הנזכר בסעיף קטן ב, התארח הנאשם בכינר בלילה שבין 24.4.13 לבין 25.4.13. עלות האירוח היתה בסך 1,368 ₪ (בסעיף 38 ג) לסיכומי המאשימה תוקנו התאריכים ל-24.4.09 ו-25.4.09).

- ד. על חשבון היתרה שנצברה לזכות משרד החוץ, לאחר הנופש הנזכר בסעיף קטן ג', התארח הנאשם בכינר ביום ל"ג בעומר, 12.5.09, לארוחת בוקר לעשרה אנשים בעלות של ₪ 650.
- ה. ביום 8.6.09 שולם סך ₪ 29,484 עבור אירוח בימים 9-13.8.09.
- ו. ביום 30.7.09 שולם של ₪ 20,606 עבור אירוח בימים 13-16.8.09.
- ז. ביום 26.1.10 שולם של ₪ 18,906 עבור אירוח בימים 29.4.10-1.5.10.
- ח. ביום 4.8.10 שולם של ₪ 30,055 עבור אירוח במועדים שאינם ידועים במדויק למאשימה.
- ט. ביום 23.12.10 שולם של ₪ 22,701 עבור אירוח בימים 19-22.5.11.
- י. במועד שאינו ידוע במדויק למאשימה, אך סמוך ליום 12.7.11, שולם סך ₪ 76,506 עבור אירוח בימים 14-21.8.11.
- יא. ביום 25.12.11 שולם סך ₪ 27,186 לכינר עבור אירוח בימים 9-12.5.12.
- יב. ביום 13.3.12 שולם סך ₪ 84,048 עבור אירוח בימים 12-19.8.12.
- יג. ביום 13.3.12 שולם סך ₪ 5,641 עבור אירוח בימים 23-25.2.12.
- יד. ביום 9.5.12 שולם סך ₪ 7,359 עבור אירוח בימים 9-10.4.12.
- טו. ביום 3.3.13 שולם סך ₪ 5,736 עבור אירוח בימים 14-16.2.13.
- טז. ביום 30.5.13 שולם סך ₪ 15,100 עבור אירוח בימים 25-28.4.13.

על פי הנטען, במעשים המתוארים לעיל, שלח הנאשם, בהיותו עובד ציבור, את ידו בכספי המדינה, וגנב כספים סך 311,503 ₪ ובכך עבר על הוראת סעיף 390 לחוק העונשין (14 עבירות).

28. במענה לכתב האישום הודה הנאשם בכך שעובדי משרד החוץ הקבועים זכאים לנופש אחת לשנה על חשבון המשרד וכי הזכאות היא לעובד, לבן או בת הזוג ולילדיהם עד גיל 21. כמו כן הודה הנאשם בכך שהזמנת הנופש נעשית באמצעות מחלקת הרווחה במשרד החוץ. עם זאת טען הנאשם, כי בשל היותו חרדי, המקפיד על כשרות מיוחדת, הוא היה זכאי לנופש בכינר ולא במלונות שהמשרד נהג להפנות אליהם את עובדיו. באשר לחובת עובד משרד החוץ לשאת בהשתתפות עצמית, טען הנאשם, כי ישנם מקרים שבהם העובד לא חייב לשאת בהם, וכך גם היה בעניינו או לכל הפחות כך הוא חשב. הנאשם הודה, כי גבאי אישר את התשלומים עבור הנופש שלו בכינר בין השנים 2008 עד 2013 אך כפר בתשלומים שפורטו בכתב האישום מבלי לפרט מדוע הוא כופר בהם.

29. במהלך שמיעת העדויות, נראה היה כי הנאשם ממקד את טענותיו בשתי טענות עיקריות: האחת, כי הוא נמנה על המקרים החריגים שבהם ניתן פטור מתשלום ההשתתפות העצמית. השניה, כי אין חריגה ממכסת הימים המאושרת לכלל העובדים אם לוקחים בחשבון את הזכאות שנשמרה לו משנים קודמות שבהן הוא לא נפש. המאשימה מתייחסת בסיכומיה באופן נרחב לטענות אלו וטוענת, כי למעט פעם אחת בשנת 2006, שבה עקב מותה הטרגי של בתו של הנאשם, אושר למשפחה לצאת לנופש מבלי לשלם השתתפות עצמית (בהתאם לעדות דני גדות שהיה מנהל מחלקת

רווחה בשנים 2004-2011, עמ' 108, שו' 6 ואילך), לא ניתן לנאשם פטור מתשלום ההשתתפות העצמית או זכות להעביר זכאות משנה לשנה, וכי מכל מקום הסכומים ששולמו עבור הנופש בכינר בשנים הרלוונטיות חורגים מעבר למכסת הימים, אף אם נניח שאושר לנאשם לצבור נופשים.

30. הנאשם בסיכומיו צמצם את יריעת המחלוקת ולמעשה זנח את הטענה כי הנופשים ששולמו על ידי משרד החוץ אינם חורגים מן הזכאות שמגיעה לעובדי משרד החוץ נוכח צבירה שהיתה לו משנים קודמות. הנאשם גם לא חלק בסיכומיו על טענת המאשימה כי נפש בכינר עם משפחתו המורחבת ולא רק עם בני המשפחה הזכאים לנפוש על חשבון משרד החוץ. כפועל יוצא, נקודת המוצא מן הבחינה העובדתית היא, כי מכסת הימים ומספר האנשים שבגינם שילם משרד החוץ עבור הנופש של הנאשם בשנים 2008 עד 2013 חורגים מן הזכות לנופש המגיעה לעובדי משרד החוץ.

הממצאים העובדתיים בנוגע לאישום הראשון

31. לנוכח צמצום יריעת המחלוקת, אני קובעת כי בין השנים 2008 ועד שנת 2013, הנאשם נפש בכינר יחד עם בני משפחתו המורחבת במועדים המפורטים בכתב האישום, וכן כי משרד החוץ שילם עבור נופשים אלו את כלל הסכומים המופרטים שם, ומבלי שהנאשם שילם השתתפות עצמית. עוד אני קובעת, כי הסכומים ששולמו חורגים מן הסכומים המגיעים לכלל עובדי משרד החוץ. אשר לגורם שאישר את התשלום, שני הצדדים טענו כי גבאי אישר את התשלומים לכינר. גבאי לא העיד לפניי, ואולם מכיוון שהנושא לא היה שנוי במחלוקת אניח לצורך ההכרעה שלפניי כי כלל הסכומים המפורטים באישום הראשון אושרו על ידי גבאי. בהקשר זה יצוין כי כנגד גבאי הוגש כתב אישום נפרד, ולכן אין להוציא מכלל אפשרות כי בהכרעות הדין השונות ייקבעו ממצאים עובדתיים שונים ביחס למעורבותו של גבאי במעשיו של הנאשם (למשל אם יקבע במסגרת ההליך המתנהל כנגד גבאי כי גבאי לא אישר את הסכומים ששולמו עבור הנופשים של הנאשם). לעניין זה עשויות להיות השלכות במקרים שבהם יש בהכרעת דין אחת כדי להשמיט את הקרקע מתחת הכרעת הדין האחרת, מה שאין כן בענייננו. בענייננו, אף אם יקבע במסגרת ההליך כנגד גבאי כי גבאי לא אישר את התשלומים לכינר, אין בכך כדי להשמיט את הקרקע מתחת הרשעת הנאשם. לכל היותר יהא בכך כדי להשמיט את הקרקע מתחת לטענת ההגנה של הנאשם, אודות "הסכמת הבעלים" לנטילת הכספים, טענה שממילא נדחתה על ידי, כפי שיפורט להלן. (ראו ע"פ 4391/03 אבו ריא נ' מדינת ישראל, פ"ד ס(3), 520, 544-547 (2005) והשוו ת"פ (י-ם) 28759-05-15 מדינת ישראל נ' ערן מלכה (24.3.2019)).

עבירת הגניבה בידי עובד ציבור ויישומה בנוגע לאישום הראשון

32. סעיף 390 לחוק העונשין קובע כדלקמן:

"עובד ציבור הגונב דבר שהוא נכס המדינה או דבר שהגיע לידו מכוח עבודתו וערכו עולה על אלף שקלים חדשים, דינו - מאסר עשר שנים".

33. אין חולק כי הנאשם הוא עובד ציבור, ואין גם חולק כי הכספים שבאמצעותם שולמו הנופשים של הנאשם ומשפחתו

בכיר הם נכס של המדינה ושוויים עולה על 1,000 ₪. השאלה הנשאלת היא, האם תשלום הנופש מכספי המדינה בנסיבות המקרה דנן הינו בגדר גניבה שנעשתה בידי הנאשם.

34. להגדרת גניבה בחוק העונשין שתי חלופות. לענייננו, רלוונטית החלופה שבסעיף 383 (א)(1) לחוק העונשין, הקובעת, כי אדם גונב דבר אם הוא:

" נוטל ונושא דבר הניתן להיגנב, **בלי הסכמת הבעלים**, במרמה ובלי תביעת זכות בתום לב, כשהוא מתכוון בשעת הנטילה לשלול את הדבר מבעלו שלילת קבע" [ההדגשה הוספה - מ.א].

35. למרות הודאת הנאשם בממצאים העובדתיים שפורטו לעיל, הנאשם טוען כי יש לזכותו מן האישום הראשון. וכל כך למה? לטענתו, משנטען על ידי המאשימה כי הגניבה הנתענת אושרה על ידי גבאי, ששימש בעת מתן האישור סגן החשב של משרד החוץ, המשמעות היא שהנאשם קיבל את שקיבל ברשות הממונה עליו, מהבעלים וברשותו. לכן, כך על פי הטענה, לא ניתן לומר כי הכספים נטלו על ידי הנאשם "בלי הסכמת הבעלים", שהוא אחד התנאים לביצוע עבירת הגניבה. בנוסף טוען הנאשם, כי לא ניתן להאשימו בעבירת הגניבה מבלי להוכיח את חלקו של גבאי בעבירת הגניבה כמבצע בצוותא, וזאת היות וכתב האישום מייחס לו את הגניבה "ביחד עם גבאי" (סעיף 7 לכתב האישום).

אדון תחילה בטענה בקשר להסכמת הבעלים ולאחר מכן בטענה כי היה צורך להוכיח ביצוע בצוותא עם גבאי, מרכיב שלא הוכח.

האמנם היקף הנופש הוענק בהסכמת הבעלים

36. לטענת הנאשם, המאשימה נמנעה מלזמן לעדות את גבאי וכפועל יוצא היא לא הוכיחה כי גבאי פעל שלא כדין. לכן, לטענתו, המסקנה המתבקשת היא כי הנאשם לא נטל את הכספים ללא רשות הבעלים, אלא קיבל את האישורים מידי הממונה עליו, שרק לו היתה הגישה לניצול הנופשים.

37. בנוסף טוען הנאשם, כי לא היתה לו כל זיקה לתנועת הכספים או לאישור הנופש. תנועת הכספים ואישור הנופש עוברים דרך מחלקות שונות במשרד החוץ, מחלקת הרווחה בניהול מר גדות והגב' ברפי ומחלקת הכספים בשליטת גבאי. את ימי החופשה עצמם אישר לו הממונה הישיר, ולגבי התשלום לנאשם אין קשר לביצועו, שאושר כאמור על ידי גבאי. הנאשם מציין, כי הוא מעולם לא פנה למחלקת הרווחה וביקש מהם להעלים עין מן החופשות שהוא נוטל, ולמעשה הוא פעל תחת אישור שניתן לו גם מאת מחלקת הרווחה.

38. היסוד הנפשי הנדרש לעבירת הגניבה הוא של מחשבה פלילית, לאמור: מודעות ליסודות העובדתיים של העבירה (סעיפים 19-20 לחוק העונשין) בצירוף כוונה מיוחדת לשלול את הדבר הנגב "שלילת קבע". בנוסף, נדרש כי הנטילה תעשה ב"מרמה" ו"בלי תביעת זכות בתום לב" (ע"פ 7641/09 הירשזון נ' מדינת ישראל, פסקה 44 (4.7.2011)). ה"מרמה" ו "בלי תביעת זכות בתום לב", פורשו בפסיקה כחריגה מאמת מידה מוסרית המקובלת על אדם מן הישוב, כאשר עומדת לנאשם הגנה אם האמין בכנות שיש לו זכות חוקית ליטול את הנכס לצמיתות. "יסוד המרמה" כך נפסק "צריך להתקיים במחשבתו ובכוונתו של הנאשם, אך אין לבחון רק על פי קנה המידה הסובייקטיבי של נאשם בעל מושגי מוסר מעוותים... אלא על פי קנה המידה של בני אדם רגילים הגונים... וניתן להיעזר בביורור כוונתו של הנאשם, בקנה המידה של מושגי 'יושר' ו'אי יושר' של האדם הסביר השואל את עצמו אם הנאשם אכן חשב והאמין שהוא נוהג ביושר" (ע"פ 360/82 משריקי נ' מדינת ישראל, פ"ד לז(2) 124, 135(1983)).

עיון בחומר הראיות מלמד, כי הנאשם היה מודע היטב לכך שהוא אינו זכאי להיקף הנופשים שמשרד החוץ שילם עבורו. הנאשם ידע כי היתה חריגה ממכסת הלילות ובזהות בני המשפחה שהיו זכאים לנפוש. הנאשם ידע כי על עובדי משרד החוץ לשלם השתתפות עצמית והוא לא שילם ההשתתפות העצמית, ונאשם ידע וכי הדבר לא אושר לו על ידי מחלקת הרווחה של משרד החוץ. כמו כן ידע הנאשם, כי האישור שניתן לו על ידי גבאי ניתן בהעדר סמכות. המודעות של הנאשם להתקיימותן של יסודות העבירה ולהעדר הסכמת הבעלים נלמדת מגרסתו של הנאשם כפי שתפורט להלן, אליה מתווספת אמת המידה המוסרית המקובלת על האדם הסביר לפיה אין זה סביר שהמדינה תסכים לנטילת סכומים כה גבוהים לתשלום נופש עבור אחד מעובדיה וכפועל יוצא, אין זה סביר כי הנאשם אכן האמין שהוא נוהג ביושר.

39. על כך שהנאשם היה מודע היטב להעדר זכאותו לנופש בהיקפים שנפש ניתן ללמוד כבר מן התשאל שנערך לו בעת מעצרו ביום 14.10.2013, בשעה 4:45. וכך מצויין בדו"ח התשאל שכאמור הוגש וסומן ת/44: "הודה כי מתארח בכפר הנופש כינר יחד עם משפחתו המורחבת ושולח את החשבונות לתשלום על ידי משרד החוץ. לדבריו אין מדובר בנופש לו הוא זכאי. לשאלתי כיצד מסביר את העובדה שהתשלומים מאושרים על ידי סגן החשב שוקי גבאי, ענה כי שוקי יודע על כך והם חברים טובים ולכן הוא נוהג למסור לו את החשבונות ושוקי דואג לתשלום על אף שידוע שהדבר אינו תקין. מספר ששוקי אף ביקש ממנו לפעמים שאם הוא לא חייב שלא ישתמש יותר מידי בשירותי המלון מאחר וזה עשוי להראות מוגזם. לטענתו שוקי לא מקבל ממנו דבר בתמורה".

40. במהלך החקירה שהתקיימה מספר שעות לאחר מכן, משעה 9:15 ואילך, מקריא החוקר לנאשם מתוך ת/44 "הודה כי מתארח בכפר הנופש כינר יחד עם משפחתו המורחבת ושולח החשבונות לתשלום על ידי משרד החוץ. לדבריו אין מדובר בנופש לו הוא זכאי" והנאשם עוצר אותו ומתקן "חלק מהזכאות" (מונה 1:13:14). כאשר מקריא החוקר לנאשם כי גבאי מאשר לו את התשלומים וגבאי יודע שהדבר אינו תקין ואף ביקש ממנו שאם הוא לא חייב שלא ישתמש יותר מידי בשירותי המלון מאחר שזה עשוי להראות מוגזם, הנאשם מהנהן בראשו וברור מן האופן שבו הוא מהנהן בראשו שהוא מאשר את הדברים (מונה 1:13:35). כאשר החוקר מפרט בפניו כי לא יתכן שגבאי אישר לו שלא כדין את הנופש בכינר מבלי לקבל ממנו כל תמורה, הנאשם, שכאמור פעיל מאוד בחקירה, אינו מכחיש את העובדה שגבאי אישר שלא כדין את התשלומים לכינר אך עומד על כך שהוא לא נתן בעבור זה כל תמורה לגבאי, ובלשונו: "ממני הוא לא ראה שום תמורה" (דיסק 1, 1:46:00).

41. כאשר החוקר מטיח בפני הנאשם שגבאי יודע שהוא נופש שלא כדן, הנאשם משיב "וודאי שהוא יודע" (עמ' 26 שו' 23 לתמליל שסומן ת/17 א.). ההגנה טוענת כי כוונת הדברים היא שהנאשם מאשר שגבאי יודע על יציאתו לנופש, אך אין להבין מכך שהנאשם יודע שגבאי יודע כי הוא נופש שלא כדן. אף אם אניח כי החלק הזה בחקירה ניתן לפרשנויות שונות, הרי בהמשך הנאשם מאשר את הדברים:

"הנאשם: אז אני אומר שפעם הוא העיר לי, אמרתי שציינתי כי הוא העיר לי.

החוקר: מתי הוא העיר לך?

הנאשם: שנה וחצי או שנתיים

החוקר: כי למה?

הנאשם: היה ברוך השם סכום

....

החוקר: מה הוא אמר לך לגבי הסכום?

הנאשם: כאילו שזה מופרז

...

החוקר: הוא ידע בוודאות שמדובר בחשבונות לא כשרות?

הנאשם: לא כשרות או לא זכאי אני לא יודע איך אתה רוצה להגדיר את זה" (עמ' 32

משו' 34 עד עמ' 33, שו' 17 לתמליל החקירה שסומן ת/17 א.), ובהמשך חוזר ואומר

"אמרתי כי לגבי הנופש הוא העיר לי" (שם, עמ' 33, שו' 28).

42. גם בחקירתו לפני העיד הנאשם שגבאי העיר לו לגבי היקף הנופשים (עמ' 509, שו' 14 ושו' 25).

43. מן האמור עולה, כי בעת קריאת התשאל הנאשם תיקן את המפורט ב-ת/44 וציין כי אין הוא מודה שאינו זכאי כלל לנופשים ששולמו עבורו על ידי משרד החוץ, כפי שכתוב בדו"ח התשאל, אלא כי הוא מודה שלא היה זכאי להיקפים שנטל אלא רק לחלק מהם (וראו גם ת/17 שו' 30). עוד עולה מן האמור, כי גבאי העיר לנאשם בענין הנופש והסכום המופרז.

44. אשר לבני המשפחה שנפשו על חשבון משרד החוץ, אישר הנאשם כי הרכב הנופשים לא ענה על הקריטריונים של נופשים שהעובדים זכאים להם (הודעה ת/19 שו' 313-314, דיסק 4 מונה 3:49:4), אם כי ציין כי לפניו משורת הדין, בשל המשפחה המורחבת, באו לקראתו (שם, 30:49:4 - לא מופיע בהודעה הכתובה).

45. הזכאות של עובדי משרד החוץ לנופש בזמנים הרלוונטיים לכתב האישום היתה מעוגנת ב"חוזר לעובד" שהוגש וסומן ת/33 (להלן: החוזר לעובד או החוזר). בהתאם לחוזר, עובדי משרד החוץ זכאים לנופש פעם בשנה. הזכאות היא לעובד, לבן או בת הזוג, ולילדיהם עד גיל 21. הנופש הוא בן ארבעה לילות באמצע שבוע, או שלושה לילות בסוף שבוע. בהתאם לחוזר, מחלקת הרווחה מעבירה את הזמנת הנופש של העובד לאחת משני סוכנויות הנסיעות שאיתן היא התקשרה, וככל שההזמנה מאושרת, מונפק לעובד אישור שעל גביו מופיע סכום ההשתתפות העצמית שעל העובד לשלם. כמו כן, מודגש כי לא ניתן לצבור נופשים (סעיף 3 לחוזר). בחקירתו לפני ביום 26.4.2018 אישר הנאשם כי הוא

מכיר את החוזר (עמ' 499, שו' 31) ובהודעה שסומנה ת/19 (הכוללת את חקירת הנאשם ביום 16.10.2013 החל משעה 9:15), מפרט הנאשם את הזכאות לנופש לעובדי משרד החוץ, וכך הוא מתאר כאשר הוא מתבקש לפרט את פרטי הזכאות לנופש משפחות: "אם אני לא טועה, שלושה או ארבעה לילות, זוג פלוס שניים משהו כזה. יש זכאות לשני ילדים או שלושה לא זוכר אם זה מוגבל בגיל. לשאלתך איך ההזמנה מתבצעת תשובתי שבעיקרון דרך הרווחה והיא בודקת אם יש מקום ואז העובד משלם השתתפות עצמית תלוי בטיב המקום ורמת המלון לא יודע כמה משתתפים מהסכום הכולל" (ת/19 שו' 243-248), דיסק 4, מונה 3:39:38 ואילך).

46. מן האופן שבו תיאר הנאשם את הזכאות של עובדי משרד החוץ לנופש, לא יכול להיות ספק בכך שהוא מכיר את עיקרי הדברים הכלולים בחוזר לעובד, היה מודע היטב להיקף זכאותו ולכך שהתשלומים שאושרו לו על ידי גבאי חורגים מעל ומעבר לסכומים שלהם זכאי כל עובד. הסכומים אשר שולמו על ידי משרד החוץ עבור הנופש של הנאשם בשנים הרלוונטיות לכתב האישום מסתכמים על פי כתב האישום בסך של כ-311,000 ₪ והמשמעות היא, כי משרד החוץ שילם עבור הנופשים של הנאשם, בממוצע, למעלה מ-50,000 ₪ בשנה. כל בר דעת, לרבות הנאשם, מבין כי סכומים שכאלה אינם ניתנים לעובד ב"הסכמת הבעלים", היא מדינת ישראל. מעבר לכך, במשך כל חקירתו של הנאשם, גם במשטרה וגם לפניו, הנאשם אינו טוען כי היקף החריג אושר לו על ידי גבאי, שהיה מוסמך לאשר זאת, אלא טוען כי "לפנים משורת הדין בשל המשפחה המורחבת באו לקראתי" (דיסק 4 מונה 4:49:30 יוער כי שורה זו חסרה מן ההודעה והיה עליה להופיע כהמשך למילה "נכון" בשורה 315 לת/19). עוד טען הנאשם במהלך חקירתו במשטרה, כי חלק מן הסכומים שהוצגו לו במהלך החקירה הינם זיכויים כנגד סכומים שהצטברו בחשבון של משרד החוץ בכינר עקב אי ניצול זכאות שהיתה לו משנים עברו (דיסק 4 מונה 3:48:11, שורה 266-267 בת/19). על עיקרי דברים אלו חזר הנאשם בחקירתו לפניו. הנאשם טען כי היקף הזכאות אושרה לו על ידי מנהל מחלקת הרווחה, מר דני גדות (עמ' 497, שו' 25-30 וכן עמ' 510, שו' 12), וכי מנהל המחלקה שהגיע אחריו, מר רוני הראל, לא שינה דבר ולמעשה אישר את היקף הזכאות שאושרה לו על ידי דני גדות (עמ' 498, שו' 5). הנאשם הרחיב והסביר, כי בשנת 2008 ניתנה לו האפשרות לממש זכאות שהוא לא מימש 3 שנים קודם לכן (עמ' 498, שו' 28) וכי לעיתים הוא נותר ביתרת זכות מפני שלא ניצל את מלוא הנופש לו הוא זכאי, ומכאן נובעים היקפי הזכאות שלכאורה נראים חריגים (עמ' 98, שו' 5-6).

47. בניגוד לטענתו של הנאשם בסיכומים, לפיה ההיקפים אושרו לו על ידי גבאי, בחקירתו לפניו העיד הנאשם כי גבאי רק ביצע תשלום של הצעה שגדות העביר, ובלשונו של הנאשם "אם אני זכאי לנופש שוקי [גבאי מ.א.] הוא קצה המערכת בשביל להעביר לתשלום הוא לא מאשר הוא מבצע". אמנם הוא מציין, כי גבאי יכול שלא לאשר את ההצעה של גדות (שם, שו' 22) "אבל אני לא שמעתי את זה ממנו וההצעה שהבאתי אושרה". (שם, שו' 23-24). ובהמשך מציין כי כאשר גבאי העיר לו לגבי היקף התשלומים הוא השיב לגבאי כי האישור ניתן מידי גדות (עמ' 510, שו' 12 ושו' 16-17), ובהמשך שוב מבהיר כי דני גדות הוא אשר אישר לו את היקף הנופשים (עמ' 511, שו' 12).

48. בעדותו לפניו חזר הנאשם שוב ושוב על הטענה כי עקב טרגדיה משפחתית שאירעה לו, גדות אישר לו לצאת לנופש ללא תשלום השתתפות עצמית ותוך ניצול נופשים שהוא לא ניצל בין השנים 2006 עד שנת 2008, ומכאן ההיקף החריג של הנופשים שאושרו לו. אכן, הראיות תומכות בכך שלאחר הטרגדיה שאירעה למשפחתו בשנת 2006, ניתן לנאשם אישור לצאת ללא תשלום השתתפות העצמית. אולם, אישור זה ניתן באופן חד פעמי כפי שהעיד מר דני גדות (עמ' 108, שו' 20 עמ' 112, שו' 26-29) וגם מחליפו בתפקיד, מר רוני הראל, העיד כי לא ידוע לו על כך שקודם הגעתו לתפקיד ניתן לנאשם פטור מתשלום השתתפות העצמית וכי הוא לא נדרש לשאלה אם לשוב ולאשר פטור

שניתן לפניו, כי לא היו פטורים שכאלה, למעט עבור משפחות שכולות של עובדי משרד החוץ שנפלו בעת שירותם במשרד החוץ (עמ' 87, שו' 11, עמ' 89, שו' 6-13). בנסיבות אלו, אף אם אניח כי הותר לנאשם לממש את הזכאות שהצטברה בשנים לאחר הטרגדיה, עובדה שאיננה נתמכת בראיות, אין בכך כדי להסביר את ההיקף העצום של הסכומים ששולמו לנאשם על ידי משרד החוץ.

49. הנאשם טוען, כי אף אם נניח כי מדברי מר גדות יש לראות את האישור שניתן לנאשם כחד פעמי לאחר הטרגדיה שחווה המשפחה, מן ההתנהלות של מחלקת הרווחה בשנים שלאחר מכן עולה כי האישור החד פעמי הפך לאישור גורף. הנאשם מפנה לתשובתה של הגב' שרון ברפי במשטרה מיום 14.10.2013 ובחקירה שלפניי ממנה עולה כי הגב' ברפי הסבה את תשומת ליבו של גדות לכך שהנאשם אינו משלם השתתפות עצמית וכי מר גדות ענה לה "עזבי את זה" (עמ' 184, שו' 15-32). מכאן טוען הנאשם, כי כל הגורמים במחלקת הרווחה ידעו על חופשותיו של הנאשם. הוא לא יצא בסתר. לא קראו לו לבירור גם כאשר היה ידוע לכולם שהוא לא יוצא במתכונת הרגילה ומכאן שהוא לא גנב.

אין בידי לקבל טענה זו.

50. העובדה שהגב' ברפי העירה על כך שהנאשם אינו משלם השתתפות עצמית אינה מלמדת כי ניתן אישור לחריגות. מן הראיות ברור שגם אם מר גדות והגב' ברפי ידעו שהנופשים של הנאשם אינם מאושרים במתכונת הרגילה של יתר העובדים, אין זה אומר כי הם ידעו על ההיקף הגדול שבו מדובר ואין זה ואומר כי הם נתנו לכך אישור.

51. בנוסף לכך, אף אם הגורמים במחלקת הרווחה או גבאי התיימרו לתת אישור עבור היקף הנופשים של הנאשם (ונזכיר שוב מדובר בממוצע של למעלה מ- 50,000 ₪ לשנה), הם הפרו בכך את חובת האמונים המוטלת עליהם כעובדי ציבור המופקדים על כספי הציבור, ובנסיבות אלו ברור כי אין לראות באישור שניתן על ידם, ככל שניתן, משום "הסכמת בעלים", ואם הוטעו המחליטים באשר להיקף הנופש שאושר על ידם, אין בהסכמתם משום הסכמת בעלים (ראו ע"פ 121/88 מדינת ישראל נ' דרויש ואח', פ"ד מה(2)663, פסקה 60 (1991); ע"פ 651,643,419/92 מדינת ישראל נ' כהן ואח' נ' מדינת ישראל, פ"ד מז(3)821, 832 מול האותיות ה-ו (1993)).

52. עוד יצוין, כי הנאשם לא טען לאורך חקירתו, וממילא לא הוכיח, כי ההיקף החריג ששילם משרד החוץ עבור הנופשים שלו ומשפחתו נעשו ברשות ובסמכות וכי גבאי, שאישר את הסכומים, היה מוסמך לאשרם. הטענה הנוגעת לסמכות האישור של גבאי ולכך שעל המאשימה הנטל להוכיח כי גבאי לא היה מוסמך לאשר את הסכומים החריגים, עלתה לראשונה בסיכומים (הנאשם טען במסגרת השלמת הסיכומים בעל פה כי הוא העלה את הטענה במסגרת הגישור שהתנהל בפני מותב אחר (עמ' 670, שו' 13) ואולם ברור, כי אין בכך כדי לשנות לענייננו). בנסיבות אלו, אין לצפות מן המאשימה להביא ראיות לעניין זה, במיוחד שעה שכפי שהוכח, הנאשם ידע שגבאי יודע כי הוא מאשר לו נופשים מעבר לזכאותו ושעה שאין זה סביר כלל כי פקיד ממשלתי, בכיר ככל שיהיה, יהא מוסמך לאשר נופשים בהיקפים שצויינו. מכל מקום ככל שהנאשם טוען לכך, היה עליו להביא ראיות לכך, במיוחד כאשר הטענה איננה מתיישבת עם השכל הישר.

53. סקנת הדברים היא, כי הנאשם היה מודע לכך שגבאי לא היה מוסמך לאשר את ההוצאות החריגות בעניין הנופש, וכפועל יוצא הוא היה מודע לכך שהנטילה היא ללא הסכמת הבעלים. הנאשם אינו חולק על התקיימותן של יתר יסודות עבירת הגניבה ולכן אני קובעת כי הוכח מעבר לספק סביר כי התקיימו יסודותיה של עבירת הגניבה.

שיעור הגניבה

54. מקובלת עליי טענת הנאשם לפיה לא ניתן להטיל עליו אחריות פלילית בשל פנייתו לאישור הנופש דרך גבאי ולא דרך מחלקת הרווחה. אין חולק, כי בסופו של יום גבאי היה הגורם המוסמך לאשר תשלומים בקשר להוצאות שונות שמוציא משרד החוץ לצורך פעילותו השוטפת, ועל מנת להוכיח כי מן הבחינה הפלילית אין כל משמעות לאישור נופש שניתן על ידי גבאי רק משום שהוא לא עבר גם דרך מחלקת הרווחה היה על המאשימה להציג ראיות לנהלים נוקשים, וכאלו לא הוצגו. העובדה שמחלקת הרווחה היתה מופקדת על ארגון הנופש לעובדים אינה מלמדת בהכרח כי לא היו גורמים נוספים שיכלו לאשר את הנופש, במיוחד כאשר מדובר בסגן החשב, שאין חולק על כך שהוא היה מוסמך לאשר תשלומים שונים של משרד החוץ. אשר על כן, בניגוד לעמדת המאשימה לפיה יש להרשיע את הנאשם בגניבת מלוא הסכום ששולם על ידי משרד החוץ בשנים 2008 עד 2013 בסך 311,503 ₪, מצאתי כי יש להפחית מסכום זה את הסכומים המגיעים לנאשם לפי החוזר לעובד. הצדדים לא פירטו את הסכומים שהיו מגיעים לנאשם בהתאם לחוזר ולכן לא ניתן לקבוע ממצא עובדתי מדוייק ביחס לשיעור הגניבה. עם זאת, אציין מספר ממצאים שניתן לחלץ מן הנתונים שהוצגו לפניי: בשנת 2008, הנאשם נפש שמונה לילות ושולם בגין כך סך של 42,094 ₪. ממוצע של 5,262 ₪ ללילה. מדובר בחריגה של חמישה לילות מעבר לזכאות (בשים לב לכך שהנופש כלל סוף שבוע ולכן הזכאות היא לשלושה לילות בלבד). בגין חריגה זו שילם משרד החוץ סך של 26,308 ₪. בשנת 2009, הנאשם נפש שבעה לילות ושולם סך של 50,090 ₪. ממוצע של 7,155 ₪ ללילה. מדובר בחריגה של ארבעה לילות (גם בשנה זו הנופש כלל סוף שבוע) בסך 28,620 ₪ (בשנה זו הנאשם נפש לילה נוסף ששולם על חשבון יתרה שהצטברה משנה קודמת). בשנת 2010, לא ברור מכתב האישום כמה לילות נפש הנאשם במהלך השנה, אך ידוע כי בשנה זו שולם על ידי משרד החוץ עבור הנופשים של הנאשם סך של 48,941 ₪, כאשר עבור שני לילות, הכוללים סוף שבוע, מיום 29.4.2010 ועד 1.5.2010 שולם סך של 9,453 ₪ ללילה. בהתאם לחוזר מגיע לילה נוסף, ולכן החריגה מבחינת מכסת הימים היא בשיעור 20,582 ₪. בשנת 2011 נפש הנאשם שלושה לילות כולל סוף שבוע (19.5.2011-22.5.2019). כל יתר הלילות שבהם נפש הנאשם באותה השנה חורגים ממכסת הלילות שלהם הוא זכאי ושולם בגינם סך של 76,506 ₪. בשנת 2012 הנאשם נפש שלושה לילות כולל סוף שבוע (9.5.2012-12.5.2012). על יתר הלילות באותה השנה, שולם בחריגה ממכסת הלילות סך של 97,048 ₪. בשנת 2013, הנאשם נפש שלושה לילות, כולל סוף שבוע (בימים 25.4.2013-28.4.2013) ושני לילות נוספים בחריגה ממכסת הלילות, עליהם, שולם סך של 5,736 ₪. סך הכל שילם משרד החוץ עבור הנאשם, בשל החריגה ממכסת הלילות שלה היה זכאי הנאשם בכל שנה בהתאם לחוזר, סך של 254,800 ₪ (יוער כי חלק מן הסכומים מבוססים על ממוצע שנתי ולכן תיתכן סטייה שולית מסויימת). לכך יש הוסיף את ההשתתפות העצמית שהיה על הנאשם לשלם בגין מכסת הימים שלה היה זכאי הנאשם בהתאם לחוזר. לפי עדותו של מר רוני הראל, עובד חרדי נדרש לשלם רבע מן התשלום עבור הנופש (להבדיל מיתר העובדים שנדרשו לשלם שליש, וזאת משום שבדרך כלל מקומות הנופש של החרדים יקרים יותר (עמ' 74, שו' 26-31)). לפיכך, סכום ההשתתפות העצמית שהיה על הנאשם לשלם עבור מכסת הימים שלה זכאי הנאשם עומד על 14,175 ₪. לסכומים הנ"ל יש להוסיף את הסכום ששולם על ידי משרד החוץ עבור בני משפחה שאינם זכאים לכך. מסקנת הדברים היא, כי הנאשם גנב מאת המדינה סך של לפחות 269,000 ₪ (במעוגל).

55. נוכח כל אמור, הוכח כי הגניבה הינה מעל לסכום של 1,000 ₪, ובכך מתקיימים גם יסודותיה של עבירת גניבה בידי עובד ציבור.

האם היה צריך להוכיח את חלקו של גבאי בגניבה כמבצע בצוותא

56. טענה נוספת בפי הנאשם היא, שלא ניתן להאשים אותו בעבירה כל זמן שלא נטענה על ידי המאשימה טענה של ביצוע בצוותא, שכן חלק מן העובדות הנטענות בכתב האישום בוצעו על ידי גבאי. לכל היותר, טוען הנאשם, ניתן היה להאשים אותו בהפרת חובת אמונים בכך שהסכים לקבל את מה שהעניק לו הממונה, ואולם המאשימה לא האשימה אותו בעבירה זו.

57. אם ירדתי לסוף דעתו של הנאשם, הוא טוען כי לנוכח העובדה שבסעיף 7 לכתב האישום נטען כי הוא שלח ידו בכספי משרד החוץ "יחד עם גבאי", היה על המאשימה להוכיח ביצוע בצוותא שלו ושל גבאי על מנת להוכיח את יסודות עבירת הגניבה. ואולם, כך על פי הטענה, המאשימה לא זימנה את גבאי לעדות ולא הוכיחה את חלקו במעשה כמו גם את היסוד הנפשי שלו ולכן לא ניתן להאשימו בגניבה.

58. לטענת הנאשם, הוא וגבאי היו מנהלי מחלקות שרכזו בידיהם סמכויות שונות, והקשרים שקשרו ביניהם היו קשרי ידידות עקב העבודה המשותפת. שיתוף הפעולה ביניהם היה בענייני עבודה בלבד, ולא מעבר לכך. ממילא, טוען הנאשם, המסקנה המתבקשת היא כי "אין לראות בטיב הקשר שבין השניים כבעלי זיקה לביצוע עבירות פליליות" (סעיף 18 לסיכומי ההגנה). לא ברור כיצד יש בטענה בדבר קשרי העבודה בין הנאשם ובין גבאי כדי להשליך על ענייננו, מכל מקום, הנאשם טוען כי לא ניתן לייחס לו באופן עצמאי ביצוע של עבירת הגניבה באישום הראשון, מבלי להרים את נטל ההוכחה בנוגע לקשר בין השניים.

דין הטענה להידחות.

59. סעיף 29(ב) לחוק העונשין קובע כי "המשתתפים בביצוע עבירה תוך עשיית מעשים לביצועה, הם מבצעים בצוותא, ואין נפקא מינה אם כל המעשים נעשו ביחד, או אם נעשו מקצתם בידי אחד ומקצתם בידי אחר". הנשיא א' ברק עמד על מאפייניהם של המבצעים בצוותא, ובין היתר, קבע כך:

"לעניין הביצוע בצוותא תיתכן חלוקת עבודה בין העבריינים, באופן שהם יפעלו במקומות שונים ובזמנים שונים, ובלי שכל אחד מהם מיצה את העבירה, ובלבד שחלקו הוא מהותי להגשמת התכנית המשותפת. אחדות המקום והזמן אינה חיונית, ובלבד שחלקו של כל אחד מהם הוא חלק פנימי של המשימה העבריינית" (ע"פ 4389/93 מרדכי נ' מדינת ישראל, פ"ד נ(3) 239, 249 (1996)).

60. נקל להבין כי השימוש בדוקטרינת הביצוע בצוותא על מנת להרשיע אדם, נדרש במקום שבו מעשיו של כל אחד מן

העבריינים אינו מקיים את יסודות העבירה ועל מנת להרשיעם בעבירה יש צורך להוכיח את טיב הקשר ביניהם. ואולם, במקום שבו יסודות העבירה מתקיימים במעשיו וביסוד הנפשי של העבריין הבודד, ניתן להרשיעו בבצוע העבירה מבלי להוכיח את הפלילות שבמעשהו של האחר, אף אם מן הבחינה העובדתית מעשיו של האחר הינם חלק מן התשתית העובדתית שעל בסיסה מורשע הנאשם. בענייננו, הנאשם אינו חולק על כך שגבאי אישר לו את הנופש. הנאשם גם אינו חולק על כך שהנופש שניתן לו חרג מן הזכאות של יתר עובדי משרד החוץ. ידיעתו של הנאשם אודות חריגה בזכאות, הערותיו של גבאי והסכום המופרז מוכיחים מעבר לספק סביר כי הנאשם ידע שגבאי ידע שהוא מאשר לו נופש בהיקפים החורגים מן ההיקפים המגיעים לו וכן כי הנאשם ידע כי גבאי אינו מוסמך לאשר חריגה זו. בכך מתקיימים כל יסודות עבירת הגניבה בידי מעביד אצל הנאשם, מבלי צורך להוכיח את היסוד הנפשי של גבאי בעת האישור.

סוף דבר לעניין האישום הראשון

61. נוכח כל האמור, אני קובעת כי הוכחו יסודותיה של עבירת הגניבה בידי עובד ציבור ואני מרשיעה את הנאשם בעבירה זו לפי סעיף 390 לחוק העונשין. יצוין, כי בכתב האישום פורטו 14 עבירות בהתאם למספר המקרים שבהם שילם משרד החוץ עבור הנופשים של הנאשם, ואולם הצדדים לא התייחסו לעניין זה בסיכומיהם, ואיני סבורה כי יש תשתית מספקת להרשעה נפרדת בגין כל תשלום ותשלום במיוחד בשים לב לרצף המעשים ולדפוס הפעולה הזוהה. לפיכך, אני מרשיעה את הנאשם בעבירה אחת בכך שגנב מאת המדינה סך של 269,000 ₪ לפחות. סכום זה אינו כולל את החריגות בגין הנופש של בני משפחה שאינם זכאים לכך בהתאם לחוזר לעובד.

האישום השני: רכישת בשר מבנטל

פרטי האישום השני

62. לפי המתואר בכתב האישום, במהלך השנים 2009-2013 שלח הנאשם ידו, ביחד עם גבאי, בכספי משרד החוץ בכך שרכש מוצרי בשר ומוצרי מזון נוספים מבנטל, בשווי של כ- 180,000 ₪, לצרכיו הפרטיים, תוך חיוב משרד החוץ בתשלום. על פי הנתען, הנאשם יצר קשר טלפוני עם בנטל לצורך ביצוע ההזמנות. לאחר מכן, הנאשם, או מי מטעמו, אספו את המוצרים. בחלק מן המקרים דרש הנאשם כי המוצרים ישלחו לביתו ובחלק מן המקרים, למשרד. באותם המקרים בהם בוצע המשלוח של המוצרים למשרד, הנאשם חתם לשליח על קבלת הסחורה, מבלי שמחסנאי המשרד יראה את הסחורה, ששימשה כאמור לצרכיו האישיים של הנאשם. המוצרים שרכש הנאשם והסכומים לתשלום נרשמו בהנהלת החשבונות של בנטל בכרסת על שם משרד החוץ, ובתום התקופה בנטל היתה מוציאה לנאשם חשבונית לתשלום. הנאשם דאג שהחשבונית תירשם עבור משרד החוץ וכן שהמשרד יחוייב בגין המוצרים שנרכשו. הואיל ומשרד החוץ אינו רוכש מוצרי בשר כדבר שבשגרה, הנחה הנאשם את בנטל שלא לרשום בחשבוניות את פירוט המוצרים שנרכשו, ובמקום זאת לרשום כלים חד-פעמיים, יינות וכד'. עם קבלת החשבונית, חתם עליה הנאשם, ודאג שיוכנו עבור בנטל דרישת תשלום ללא התחייבות (על המשמעות של דרישת תשלום ללא התחייבות יורחב להלן). זאת במטרה שלא להזדקק לאישור מחלקת התקשרויות לדרישות התשלום. מתוקף תפקידו כסגן חשב משרד החוץ, אישר גבאי את דרישות התשלום לבנטל, בודעו כי מדובר במוצרים שרכש הנאשם לעצמו. בדרך המתוארת לעיל, שילם המשרד בגין מוצרים שרכש הנאשם לשימושו הפרטי, בסכומים המפורטים להלן:

- א. ביום 1.4.09 אושר תשלום ע"ס 2,134 ₪.
- ב. ביום 11.5.09 אושר תשלום ע"ס 640 ₪.
- ג. ביום 26.11.09 אושר תשלום ע"ס 2,388 ₪.
- ד. ביום 2.5.10 אושר תשלום ע"ס 10,650 ₪.
- ה. ביום 2.12.10 אושר תשלום ע"ס 9,000 ₪.
- ו. ביום 22.12.10 אושר תשלום ע"ס 7,500 ₪.
- ז. ביום 11.4.11 אושר תשלום ע"ס 7,000 ₪.
- ח. ביום 4.10.11 אושר תשלום ע"ס 8,500 ₪ וכן תשלום נוסף ע"ס 9,200 ₪.
- ט. ביום 22.12.11 אושר תשלום ע"ס 8,000 ₪, 7,000 ₪ ו- 6,500 ₪.
- י. ביום 22.3.12 אושר תשלום ע"ס 7,350 ₪ וכן תשלום נוסף ע"ס 8,000 ₪.
- יא. ביום 5.4.12 אושר תשלום ע"ס 8,490 ₪ וכן תשלום נוסף ע"ס 7,770 ₪.
- יב. ביום 6.6.12 אושר תשלום ע"ס 8,670 ₪ וכן תשלום נוסף ע"ס 7,860 ₪.
- יג. ביום 12.9.12 אישר הנאשם תשלומים ע"ס 8,430 ₪, 7,700 ₪ ו- 8,650 ₪.
- יד. ביום 18.12.12 אושר תשלום ע"ס 7,930 ₪ וכן תשלום נוסף ע"ס 7,850 ₪.
- טו. ביום 23.6.13 אושר תשלום ע"ס 7,500 ₪ וכן תשלום נוסף ע"ס 8,900 ₪.

63. לפי הנטען, במעשיו אלו, שלח הנאשם, שהוא עובד ציבור, את ידו בכספי משרד החוץ, וגנב כספים בסך 183,612 ₪ ובכך עבר עבירות לפי סעיף 390 לחוק העונשין (24 עבירות) וכן עבירה לפי סעיף 384 לחוק העונשין.

64. במענה לכתב האישום כפר הנאשם במעשים המיוחסים לו ואישר אך ורק כי הוא נמצא ביחסי ידידות עם מר יחזקאל מזרחי, הבעלים של בנטל (להלן: מזרחי), וכי נהג לרכוש מבנטל מוצרי מזון עבור משפחתו, וכן נעזר בשירותי המשלוחים של בנטל. הנאשם הוסיף כי בנטל ספקה במשך שנים ארוכות מוצרים למשרד החוץ, בין היתר מוצרי בשר בתקופה מסוימת לשגרירות ישראל בקהיר.

65. המאשימה אינה חולקת על כך שבסוף שנת 2011, בעת ההפיכה במצרים, משרד החוץ ביצע מספר רכישות בשר מבנטל עבור אנשי השגרירות בקהיר. אולם, היא טוענת כי כל יתר הרכישות מאת בנטל בשנים 2009-2013, והמפורטות באישום השני, הינן כולן רכישות של מוצרים עבור הנאשם ומשפחתו. הנאשם בעדותו לפניי חזר על כפירתו בעובדות האישום השני וטען כי הרכישות מבנטל המפורטות באישום השני בוצעו כולן עבור משרד החוץ (עמ' 529, שו' 7), וכי שילם מכספו על כל הרכישות שביצע עבור עצמו (עמ' 535, שו' 19 ושו' 28-31). על טענה זו חזר גם בסיכומיו.

66. עדות זו של הנאשם בבית המשפט אינה אמינה בעיניי ולא מצאתי לבסס עליה את הממצאים העובדתיים הנוגעים לאישום השני. גרסתו של הנאשם בבית המשפט שונה מן הגרסה שמסר בחקירתו במשטרה. כפי שצינתי לעיל, להודעות והודאות של הנאשם במשטרה יש בעיניי משקל ראייתי רב, כפי שיפורט להלן. לאלו מתווספות ראיות נוספות המלמדות שמשרד החוץ שילם עבור רכישות פרטיות שביצע הנאשם מבנטל, ומהוות את התוספת הראייתית הנדרשת לשם הרשעת הנאשם על בסיס הודאתו. עם זאת, בכל הנוגע לשאלה האם כלל הרכישות המפורטות באישום השני היו לצרכיו הפרטיים של הנאשם, כטענת המאשימה, או שמא חלקן היו עבור משרד החוץ, המאשימה לא עמדה בנטל המוטל עליה בפלילים. כפי שיפורט להלן.

67. כבר בבוקר מעצרו של הנאשם, בעת התשאול המפורט ב-ת/44, הודה הנאשם בפני החוקר כי נהג לבצע רכישות מבנטל לצרכיו האישיים וכי היה מבקש מבעל העסק לשלוח את חשבונית למשרד החוץ: "הוספתי ושאלתי אותו לגבי מוצרי בשר ומזון שנרכשים מבנטל 2002 והודה כי אכן רוב הרכישות מתבצעות לשימוש הפרטי והוא אומר לבעל העסק לשלוח חשבונית למשרד החוץ. גם זה מתבצע על דעת שוקי. אינו יודע לומר כיצד שוקי מבצע את התשלומים ואיך הוא מסדר אותם במערכת מאיזה תקציב וכיו"ב" (ת/44 פסקה 5). הנאשם חזר ואישר את הדברים בחקירתו הראשונה במשטרה בבוקר יום 14.10.2013 (ת/17): "לגבי מוצרי בשר ומוצרים אחרים הודיתי שרכשתי לעצמי את רוב הסחורה אם כי היתה סחורה שבאמת הגיעה למשרד אבל נכון שלא בשר למשל שהגיע רק לעצמי למעט הרכישה לטובת מפוני מצרים לפני כשנה שנתיים" (שורות 31-34). דברים אלו משקפים את הדברים הנשמעים בסרט החקירה (דיסק 1, מונה 1:24:40).

68. גם בחקירה שהתקיימה ביום 16.10.2013, המפורטת בהודעה ת/19, מאשר הנאשם כי נהג לבצע רכישות מבנטל עבור עצמו, בעיקר בשר. הנאשם מאשר כי ביקש ממזרחי לרשום על החשבונית "חד פעמי" ומזרחי לא שאל אותו מדוע. כמו כן, הוא מאשר כי היה חותם במקום המחסנאי על כך שהסחורה הגיעה למחסני משרד החוץ על אף שהועברה לידי הפרטיות. "לשאלתך כיצד לקחתי מבנטל חד פעמי תשובתי שלא לקחתי ממנו, לקחתי רק בשר בעיקר (ראו דיסק 4 מונה 1:37:50) אמרתי לו לרשום חד פעמי (דיסק 4, מונה 1:38:01 הנאשם מהנהן ואין כל ספק כי הוא מאשר את הדברים - מ.א.) או מוצרי מזון והוא לא שאל למה. לשאלתך איך מחלקת תשלומים אישרו תשלום עבור סחורה שרשומה ככלים חד פעמיים מבלי שהמחסנאי מאשר שהסחורה אכן נקלטה במחסן, תשובתי שאני הייתי חותם במקום המחסנאי שלא ראה בכלל את החשבונית ואני חתמתי על קבלת הסחורה כביכול" (דיסק 4 מונה 1:39:30, שוב הנאשם מהנהן בראשו ובבירור מאשר את הדברים) (ת/19 שורות 100-105).

69. בהמשך, מפרט הנאשם בהודעתו כי יש מקרים שבהם הוא חתם על סחורה שהתקבלה במחסני משרד החוץ כאשר מדובר היה בהזמנה לגיטימית שאכן הגיעה למשרד החוץ, למשל אם המחסנאי לא היה. הנאשם נצפה בחקירתו פעיל ביותר, כאשר הוא מסביר את הדברים וברור מן ההקשר כי הוא מבין היטב במה הוא מודה (דיסק 4, מונה 1:45:20).

70. בסוף חקירתו באותו היום (16.10.2016), החוקר שב לשאול את הנאשם על רכישותיו מבנטל והנאשם מאשר במפורש, שוב, כי קנה בשר לצרכיו הפרטיים וכיוון שמשרד החוץ לא רוכש בשר בשגרה, הוא היה מבקש ממזרחי לרשום על החשבונית "חד פעמי" ללא פירוט הסחורה עצמה (ת/19 ש' 329-332). החוקר שחזר על הדברים, אף מבקש מהנאשם לאשר כי הוא איננו מכניס את המילים לפיו (דיסק 4, מונה 4:56:52) והנאשם מאשר את הדברים באופן ברור

(דיסק 4 מונה, 4:56:55 ושוב במונה 4:57:47).

71. בהמשך החקירה, נשאל הנאשם האם בכרטסת של בנטל היתה הפרדה בין הרכישות עבור עצמו ובין הרכישות עבור משרד החוץ. הנאשם משיב תחילה "לפי מה שזכור לי כן" (ת/19 שו' 34, דיסק 4 מונה 4:59:00) אך כאשר החוקר מקשה ואומר לו "אני אומר לך שלא [היתה הפרדה - מ.א.] והכל שולם על ידי משרד החוץ" הנאשם משיב "יכול להיות. אני מודה שאין לי כרטיס נפרד שעליו אני משלם. אבל בעבר שילמתי לו לפעמים על סחורה שלי בשיקים או במזומן. לשאלתך האם יש לי קבלות על מה ששילמתי תשובתי שלא. לשאלתך באחוזים כמה אני חושב ששילמתי תשובתי שאני לא יכול לזכור" (שם, שורה 337-339, דיסק 4, מונה 4:59:23 עד מונה 5:00:47).

72. בהמשך, ישנו חוסר התאמה מסויים בין סרט החקירה ובין ההודעה. בהודעה ת/19 מצויין, כי הנאשם מאשר את המפורט בשורות 348-352 להודעה ת/19. בשורות אלו מצויין כי דרישות התשלום נעשו ללא התחייבות וכי הן לא אושרו על ידי התקציבנית וכי הנאשם ביקש לפצל את החשבוניות. בניגוד למצויין בהודעה, כי הנאשם מאשר את הדברים (שורה 353), הנאשם לא מאשר את הדברים ושפת הגוף שלו מלמדת אף היא שהוא לא ממש הבין על מה מדובר. עם זאת, אין בכך כדי לשנות ממשקלן של הודאותיו האחרות, והדבר מצויין הן כדי להבהיר כי לא נעלמו מעיני המקרים הבודדים שבהם ההודעה אינה מדוייקת, הן על מנת להראות כי במקומות שבהם הנאשם אינו מבין את מה שהוא מתבקש לאשר, הוא אינו מאשר את הדברים כלאחר יד. עוד יצויין, כי במונה 5:15:00 הנאשם מפקק והוא אכן נראה עייף, אולם מדובר בסוף החקירה ולמרות העייפות הוא ממשיך להיות קשוב ולענות לעניין. ראייה לכך היא שכאשר הוא מתבקש על ידי החוקר לציין את החלק מבין הרכישות שהוא שילם בעצמו הוא מצייין שאינו זוכר, וכאשר החוקר מנסה בכל זאת לקבל תשובה ושואל "10% יותר?" הנאשם מתעקש ואומר שאינו זוכר ואומר "לא רוצה להגיד דברים שאיני זוכר" (דיסק 4, מונה 5:00:48). ובהמשך, כאשר הוא מתבקש לאשר כי רכש בכל חודש מוצרים בסך של 1,500-2,000 ₪, הנאשם מתקן את החוקר ואומר "לא בהכרח כל חודש" אלא לפי הצורך (דיסק 4, מונה 5:18:54). מדובר בסוף החקירה ממש, ללמדך שהנאשם היה קשוב ועירני עד סוף החקירה ומכאן יש ללמוד על המשקל הנכבד שיש לתת להודאותיו במטרה.

73. אשר לשאלה האם הרכישות שנרשמו בכרטסת היו רק לצורכי הנאשם או גם לצורכי משרד החוץ, כפי שציינתי לעיל, לכל אורך חקירתו במטרה, הנאשם מצייין כי משרד החוץ רכש מוצרים מבנטל "לשאלתך ממי המחסן מזמין כלים חד פעמיים תשובתי מכל מיני ספקים. קרביץ, חד פעמי בנטל וקוטי" (ת/19 שו' 99-100, דיסק 4, מונה 1:36:40) וגם מהודאותיו שצוטטו לעיל ברור, כי הוא מאשר שהוא רכש מבנטל עבור עצמו, אך גם עבור משרד החוץ.

74. גם בעדותו לפניי, חזר הנאשם וציין כי גורמים נוספים במשרד החוץ, חוץ ממנו, עבדו עם מזרחי, ביניהם יהודה גולן, אלי בן שושן ושלומי דייני (עמ' 534, שו' 10-20), ולטענתו הדבר מלמד על כך שבנטל היה ספק פעיל של משרד החוץ, ולא רק באופן חד פעמי לצורך רכישת הבשר למפוני קהיר כפי שהמאשימה טוענת.

75. עם זאת, בניגוד להודאותיו במטרה, לפיהן משרד החוץ שילם עבור מוצרים שרכש הנאשם עבור עצמו, בעדותו לפניי חזר בו הנאשם מהודאתו זו וטען כי המוצרים שרכש עבור עצמו שולמו על ידו ולא על ידי משרד החוץ, וכי התשלומים ששולמו על ידי משרד החוץ שולמו אך ורק עבור מוצרים שסופקו למשרד החוץ. גרסה חדשה זו של הנאשם

אינה מהימנה על"י וההסברים שסיפק לשינויים בגרסתו אינם משכנעים כלל. להודאתו במשטרה, על כך שמשרד החוץ שילם על מוצרים שהוא רכש עבור עצמו, מצטרפות ראיות נוספות המהוות "דבר מה נוסף" להרשעת הנאשם, והכל כפי שיפורט בהמשך.

76. הנאשם לא הכחיש, גם לא בבית המשפט, כי היתה כרטסת משותפת לרכישות שלו ושל משרד החוץ. כאשר נשאל הנאשם מדוע כרטסת הנהלת החשבונות של בנטל לא הפרידה בין הרכישות של משרד החוץ לרכישות שלו, ענה הנאשם "אני קודם כל לא הנחתי אותו כיצד לעשות" (עמ' 565, שו' 13) ובהמשך "קודם כל אני לא ניהלתי את הכרטסת ואני לא אמרתי לו לרשום את משרד החוץ אצלי" (עמ' 577, שו' 27-28). כאשר נשאל שאלתיו, כיצד אם כן ידע לשלם על מוצריו אם הכרטסת לא היתה נפרדת, השיב "היה לו כמו במכולת כרטסת כזאת עם שורות והוא היה רושם אשורי פרטי תאריך קניה וסכום" (עמ' 578, שו' 20-21) ובהמשך אמר "אני לא אמרתי לו כיצד לרשום. אבל זה אולי יכול להיות טעות שלי מבחינה מוסרית להגיד לו תשמע" (שם, שו' 31-32), וכאשר שוב שאלתי בנוגע לרישום הנפרד שציין שהיה קיים, השיב כי היתה כרטסת אחת משותפת וחוף מזה היה לבנטל רישום נפרד לגבי הרכישות שלו (עמ' 579, שו' 14).

77. הטענה כי היה רישום נפרד בנוסף לכרטסת המשותפת עם משרד החוץ נטענה לראשונה בבית המשפט, וגם זאת רק לאחר שהנאשם לא הצליח לספק תשובה לשאלה כיצד ידע לשלם עבור המוצרים שרכש לעצמו אם הכרטסת היתה משותפת. מכל מקום, לא ברור מדוע נדרש היה לנהל כרטסת משותפת עם משרד החוץ, אם ממילא יש כרטסת נפרדת עבור הרכישות של עצמו. גרסה חדשה זו של הנאשם אינה מהימנה ואין מקום לקבלה.

78. כאשר נשאל הנאשם מדוע בחקירה במשטרה הסביר כי כאשר הסחורה לא הגיעה למחסן הוא חתם על האישור הנדרש אם כיום הוא טוען שכל הסחורה היתה עבור המשרד (עמ' 569, שו' 1-5), הוא השיב כי לא כך אמר בחקירה, אלא אמר כי שילם על מה שרכש עבור עצמו ו"אין דבר כזה" שהוא חתם על חשבונית כשהסחורה לא הגיעה למשרד (שם, שו' 9-10). כמו כן הכחיש הנאשם בעדותו לפני כי, אמר למזרחי לרשום "חד פעמי" במקום "בשר" (שם, שו' 14) וכאשר עומת עם גרסתו במשטרה שם אמר "אני הייתי חותם כאילו התקבל" השיב "זה הלשון שאני דיברתי כשהוא שאל אותי אבל זה מוצר שהתקבל" (עמ' 571, שו' 3). ברי לכל, כי אין בתשובות הנאשם הסבר ולו קלוש לשינוי בגרסאות.

79. כאשר נשאל הנאשם בבית המשפט על גרסתו במשטרה לפיה הוא אינו זוכר כמה אחוזים שילם מן הרכישות עבור עצמו לעומת האחוזים ששולמו עבורו על ידי משרד החוץ, השיב כי התכוון לכך שאינו זוכר כמה שילם באחוזים מן החוב לבנטל כיוון שבכל המקרים הוא רכש בהקפה (עמ' 579, שו' 26-31). גם הסבר זה אינו מתיישב כלל עם הדברים המפורשים שבהם הודה הנאשם במשטרה.

80. חיזוק לגרסת הנאשם במשטרה, לפיה משרד החוץ שילם עבור רכישות מבנטל שביצע עבור עצמו, אנו מוצאים בעדותו של מזרחי. מזרחי העיד, כי הרכישות אותן ביצע הנאשם נרשמו בכרטסת של משרד החוץ וכי משרד החוץ שילם עבור רכישות אלו (עמ' 46, שו' 16-29, עמ' 69, שו' 16-1). מזרחי מאשר במפורש כי הוא ידע שהוא עורך כרטסת משותפת לרכישות של הנאשם ומשרד החוץ, וכך הוא השיב לשאלתי: "כב' השופטת אילני: זאת אומרת שכשאתה ערכת את הכרטסת ידעת שאתה עושה כרטסת משותפת למשרד החוץ ולאשורי? מזרחי: כן" (עמ' 69, שו' 1-3), וכאשר נשאל לגבי התשלום, אישר במפורש כי כל המפורט בכרטסת שולם על ידי משרד החוץ בלבד:

"שאלה: איך ידעת להפריד בין הקניות הפרטיות של אבשלום אשורי ולבין הקניות של משרד החוץ?
תשובה: אבשלום היה אומר לי תסכם חשבון ותוציא חשבונית מס.
שאלה: למי?
תשובה: למשרד החוץ". (עמ' 69, שו' 11-6, וראו גם מוצגים ת/36 א-מ המלמדים על התשלומים מאת משרד החוץ עבור בנטל).

81. הנאשם טוען כי אין לראות בגרסת מזרחי חיזוק לטענות המאשימה היות ומזרחי אישר בעדותו כי הוא לא יכל לדעת לאן בסופו של יום הגיעו הרכישות שהיו רשומות בכרסטת וכי למרות שמזרחי אישר כי חלק מן המוצרים היו נשלחים ישירות לביתו של הנאשם (עמ' 46, שו' 10) הוא לא ידע להגיד האם הנאשם הוא ששילם על מוצרים אלו או שהם שולמו על ידי משרד החוץ (עמ' 58, שו' 34). כמו כן אישר מזרחי בעדותו, כי הנאשם היה משלם בעצמו על מוצרים וכי במקרים אלו הדבר לא היה נרשם בכרסטת (עמ' 57, שו' 11). בנוסף לכך, הפנה הנאשם להמחאות שהוצאו על ידו בשנת 2010 (נ/1-7) ומהן עולה, כי הוא שילם בעצמו עבור מוצרים שרכש מבנטל. בנסיבות אלו, טוען הנאשם, לא ניתן לומר כי הוכח כי הרכישות שנרשמו בכרסטת על שם משרד החוץ כללו רכישות עבור עצמו.

אין בידי לקבל טענות אלו.

82. אכן, הראיות מלמדות כי בעבר הנאשם היה משלם עבור הרכישות של עצמו כפי שעולה מנ/1-7 וכפי שציין הנאשם בחקירתו במשטרה "אבל בעבר שילמתי לו לפעמים על סחורה שלי בצ'יקים או במזומן" (ת/19 שו' 337-338, דיסק 4 מונה 5:00:14). ואולם, בכך אין כדי לשנות מגרסתו של הנאשם במשטרה, לפיה בניגוד לעבר, שאז הנאשם היה משלם למזרחי "לפעמים", בהמשך משרד החוץ הוא זה ששילם עבור רכישותיו. עדותו של מזרחי לפיה הוא רשם את כלל הרכישות של הנאשם ושל משרד החוץ בכרסטת אחת והוציא חשבונית משותפת ששולמה על ידי משרד החוץ בלבד, ללא ספק מהווה "דבר מה נוסף" להודאה של הנאשם במשטרה, ומחזקת את המסקנה כי משרד החוץ שילם עבור רכישות פרטיות של הנאשם. אין בעובדה שמזרחי ציין כי במקרים שהנאשם שילם בעצמו עבור הסחורה הוא לא כלל זאת בכרסטת כדי לשנות ממסקנה זו אלא להיפך, הדבר מוכיח כי בכרסטת הופיעו אותן הרכישות שבגינן הנאשם לא שילם. גם העובדה שמזרחי לא יכול היה לדעת, מעין בכרסטת, אילו רכישות הגיעו בסופו של יום לבית הנאשם ואילו למשרד החוץ, אינה משנה לעניין זה.

83. חיזוק לגרסתו של הנאשם במשטרה ניתן למצוא בתחושת האשם שהוא ביטא בעת שנשאל אודות הכרסטת המשותפת לרכישותיו ולרכישות של משרד החוץ. כפי שציין לעיל, הנאשם היה מודע לכך שרכישותיו נרשמות בכרסטת של משרד החוץ והוא אמר בעדותו "אני לא אמרתי לו כיצד לרשום. אבל זה אולי יכול להיות טעות שלי מבחינה מוסרית להגיד לו תשמע" (שם, שו' 32-31). כידוע "הלכה פסוקה היא כי התבטאויות שיש בהן ביטוי לתחושת אשם או הכרת אשמה מהוות ראשית הודיה ובתור שכאלה בכוחן להצטבר לראיה בסיסית ולשמש 'סיוע' או 'דבר מה' במקום שנדרשת תוספת ראשיתית (ע"פ 7595/03 פלוני נ' מדינת ישראל, נט 1(1), 11(מול האותיות ו-ז) (2004)).

84. חיזוק נוסף לכך שמשרד החוץ שילם עבור רכישות פרטיות של הנאשם מבנטל ניתן למצוא בעדותו של מר מתן פירו (להלן: פירו). פירו החל לעבוד במשרד החוץ בשנת 2009, תחילה כמחסנאי במחלקת המשק, ולאחר מכן התקדם לתפקיד של עוזר תקציבן, ולבסוף, קניין (עמ' 265, שו' 21-25). אין חולק, כי התשלומים שמבצע משרד החוץ עבור רכישותיו יכולים להתבצע בשתי דרכים: האחת, לאחר הנפקת דרישה "עם התחייבות" והשנייה, באמצעות דרישה "ללא התחייבות". פירו הסביר בעדותו, כי ההבדל בין שתי הדרכים היא רמת הביקורת על תהליך הרכישה כך שברכישה עם התחייבות "צריך לעבור הרבה ידיים והרבה עיניים שיאשרו" (עמ' 268, שו' 23) "עם התחייבות אתה עובר שרשרת של אישורים של הרבה אנשים שבודקים את ההצעות, כשירות לא כשירות, אם הם בסדר, לא בסדר, וללא התחייבות אתה מקבל חשבונית ומשלם מזמין מקבל חשבונית ומשלם" (שם, שו' 25-27). עוד הסביר פירו, כי רכישות ללא התחייבות נעשות בדרך כלל בסוף שנה כדי להספיק לשלם את דרישות הספקים "אבל הדרך הרגילה והאמיתית היא לעשות את כל הסבב" (עמ' 269, שו' 8-9). מרבית הרכישות שמפורטות באישום השני מבנטל בוצעו באמצעות הזמנה "ללא התחייבות" (ת/36 א, ג, ה, ז, ט, יא, יג, יט, כא, כז, כט, לא, לג, לה, לז, לט) ואילו הרכישה מבנטל עבור מפוני מצרים, שהיתה לצורכי משרד החוץ ולא לצרכיו הפרטיים של הנאשם, הוזמנה בדרך המלך, "עם התחייבות" (ת/47). עניין זה, על אף שאין בו כשלעצמו כדי להוכיח כי התשלומים נעשו עבור רכישות פרטיות של הנאשם, מהווה תוספת ראייתית מסויימת להודאת הנאשם בכך שמשרד החוץ שילם עבור מוצריו, שכן רכישות אלו לא עברו את הביקורת השגרתית של המשרד. לא נעלמה מעיני העובדה שחלק קטן מן הרכישות המופיעות באישום השני, המפורטות ב-ת/36 טו, יז, כג וכה, בוצעו באמצעות דרישה "עם התחייבות" שהיתה האמורה לעבור בקרה משמעותית יותר והדבר אינו מתיישב לכאורה עם האישורים שהוענקו לנאשם על ידי גבאי לרכישת מוצרים עבור עצמו על חשבון משרד החוץ. אך כאמור, בכך שרוב ההזמנות נעשו "ללא התחייבות" יש חיזוק מסויים, ובמיוחד בשים לב לעדותו של פירו, לפיה כל הדרישות שבהן טיפל עבור בנטל הגיעו אליו ישירות מן הנאשם והוא התבקש על ידי הנאשם וגבאי להעבירם ישירות לגבאי ולא דרך מחלקת התקשורת (עמ' 278, שו' 24-28).

85. עם זאת, כאמור, אין בהודאותיו של הנאשם במשטרה כדי לבסס את טענת המאשימה לפיה כלל הרכישות שהיו רשומות בכרטיס של משרד החוץ אצל בנטל נרכשו עבור צרכיו הפרטיים של הנאשם. כפי שפורט לעיל בהרחבה, לאורך כל חקירותיו במשטרה חזר הנאשם וציין כי התשלומים ששילם משרד החוץ לבנטל היו גם עבור מוצרים שנרכשו עבור משרד החוץ וכי בנטל היה אחד הספקים של משרד החוץ יחד עם ספקים נוספים. תמיכה מסויימת לגרסת הנאשם ניתן למצוא בכך שבנטל, ועל כך אין חולק, היה רשום במאגר הספקים של משרד החוץ הרבה לפני אירוע רכישת הבשר לאירוע בקהיר בשנת 2011, ויש להניח כי הוספתו לרשימת הספקים של משרד החוץ לא נעשתה במיוחד לצרכיו של הנאשם. בנוסף לכך, כפי שראינו, חלק מן הרכישות נעשה באמצעות הזמנה "עם התחייבות", כמו ההזמנה לקהיר (ת/36 טו, יז, כג, כה), העוברת ביקורת משמעותית יותר במשרד החוץ. גם מעדותו של מזרחי עולה, כי הכרטיס היתה משותפת עם משרד החוץ ולא רק לצרכיו של הנאשם (עמ' 48, שו' וכן עמ' 68, שו' 30-33) והוא גם העיד, כי לעיתים שלח את הסחורה לבית הנאשם ולעיתים למשרד החוץ (עמ' 46, שו' 7). אמנם אין להוציא מכלל אפשרות כי הסחורה לצרכיו הפרטיים של אשורי נשלחה למשרד ולא תמיד לביתו, אך יש בכך כדי לתמוך במידה מסויימת, בגרסת הנאשם לפיה חלק מהסחורה נרכשה עבור המשרד. בנוסף, יש לתת את הדעת לכך שהנאשם שיתף פעולה בחקירתו באופן מלא, ואף הפליל את עצמו, ולכן יתכן שיש ליתן משקל גם לחלקים בגרסתו, שיש בהם כדי להפחית מחומרת מעשיו. עם זאת, אין להוציא מכלל אפשרות כי למרות שיתוף הפעולה, כבר בעת החקירה במשטרה הוא הבין שרצוי שיפחית מחומרת מעשיו והדברים לא נאמרו בבחינת "כמשיח לפי תומו".

86. מנגד, הגרסה לפיה הכרטסת שנוהלה על ידי בנטל כללה גם רכישות עבור משרד החוץ מעלה תהיות של ממש. ראשית, גרסת הנאשם בנוגע לרכישות שביצע עבור משרד החוץ היא סתמית, כוללת ואין בה הסבר לשאלה מדוע מנהל מחלקת המשק, שתפקידו לנהל ולפקח על רכש בשווי של מיליוני שקלים, יטריח עצמו פעם אחר פעם לרכוש בעצמו כלים חד פעמיים או קפה למשרד החוץ? התהיות מתגברות שעה שמזרחי העיד במפורש כי כל ההזמנות בוצעו ישירות על ידי הנאשם ולא על ידי עובד אחר במשרד החוץ (עמ' 45, שו' 19-23, עמ' 47, שו' 2-3). בנוסף לכך, פירו, שכאמור עבד במחלקת המשק מאז שנת 2009 ואף שימש כעוזר קניין במחלקת המשק של משרד החוץ, העיד כי הוא נהג לבצע את הרכישות של הכלים החד פעמיים, הקפה והסוכר, וכי הוא מעולם לא עבד עם בנטל. פירו פירט ספקים אחרים המספקים ציוד חד פעמי למשרד החוץ (קרביץ, אלברט שיווק פעמית) (עמ' 277, שו' 9) וציין, כי אינו מכיר את חנות בנטל (שם, 16) וכי הוא מעולם לא ראה שהגיעו מוצרים למשרד החוץ מן החנות בנטל (עמ' 278, שו' 1-6). אמנם הוא אישר, כי היו מקרים מועטים שבהם מחלקת המשק היתה רוכשת ציוד חד פעמי עבור נציגויות בחו"ל, למשל לנציגות ברבת עמון (עמ' 267, שו' 3-6) ואכן בדרישת התשלום שסומנה נ/8 רשום כי הרכישה היא עבור "מוצרי נציגויות" ובהמשך כתוב "רבת עמון". ואולם בכך אין כדי להוכיח כי אכן מדובר בסחורה שהגיע למשרד החוץ ולא לשימוש הפרטי של הנאשם. הנאשם טוען, כי אין בעובדה שפירו אינו מכיר את בנטל כדי ללמד על כך שמשרד החוץ לא רכש מוצרים מאת בנטל, שהרי פירו בעצמו העיד כי הוא לא מכיר את כל המחסנים במשרד החוץ ויתכן כי הסחורה הגיעה למחסנים שהוא לא היה אחראי עליהם (עמ' 281, שו' 32). ואולם, בראשית דבריו הסביר פירו, כי במשרד החוץ יש מספר מחסנים, וכי המחסן שבו הוא עבד היה המחסן של הציוד המתכלה (שם, שו' 27-28). מציאות לפיה אדם שעובד במחסן היחיד שבו מצוי הציוד המתכלה מעולם לא נתקל בסחורה שהגיעה מבנטל, שהיא במהותה ציוד מתכלה, תקופה ארוכה, בין השנים 2009-2013, מעלה תהיות ביחס לגרסת הנאשם.

87. תהיות נוספות באשר לאפשרות שלפחות חלק מן המוצרים שרכש הנאשם מבנטל נרכשו עבור משרד החוץ, עולות גם מעדותו של סגן מנהל מחלקת המשק בשנים 2008-2009, מר יהודה גולן (עמ' 219, שו' 12). כאשר נשאל עם אילו ספקים הוא עבד בעת שעבד במחלקת המשק לשם רכישת כלים חד פעמיים, הוא השיב "חד פעמי וקפה עבדנו גם עם קרביץ עבדנו גם עם חד פעמית" (עמ' 219 שו' 21), והזכיר את בנטל רק בכל הנוגע לרכישת הבשר עבור מפוני קהיר (עמ' 222, שו' 31).

88. בנוסף לכל אלה, הנאשם, שטען בעדותו כי גורמים נוספים במשרד החוץ עבדו עם מזרחי, כגון יהודה גולן, אלי בן שושן ושלומי דייני (עמ' 534, שו' 10 ושו' 20), לא זימן לעדות את בן שושן ודייני על מנת לבסס את גרסתו ועל מנת לסתור את גרסת מזרחי לפיה רק הנאשם היה עימו בקשר בעת רכישת המוצרים. יש לזקוף הימנעות זו מהבאת העדים לחובתו של הנאשם. יהודה גולן אמנם סיפר על קשר עם מזרחי ואולם, הדבר היה נקודתי ביותר לצורך רכישת הבשר למפוני קהיר (עמ' 222, שו' 31) ובאשר להעברת מוצרים לנציגויות אחרות העיד, כי הוא נהג לקחת את המוצרים מהמשרד, ולא אישר כי רכש מאת בנטל (עמ' 235, שו' 9).

הממצאים העובדתיים בנוגע לאישום השני

89. על יסוד הראיות שהונחו לפניי אני קובעת, כי הוכח מעבר לספק סביר כי בשנים 2009-2013 הנאשם רכש מאת בנטל מוצרים עבור עצמו. הנאשם שילם מכיסו רק עבור חלק מן המוצרים שרכש מאת בנטל, כאשר יתר הרכישות

שבגינם הוא לא שילם נרשמו בכרטסת שהיתה רשומה על שם משרד החוץ. הנאשם היה מעביר את החשבוניות לתשלום עבור הרכישות שבכרטסת למשרד החוץ ומשרד החוץ היה משלם עבור כלל הרכישות שהיו רשומות בכרטסת.

90. עם זאת, לא ניתן לקבוע כי הוכח מעבר לספק סביר כי החשבוניות המפורטות באישום השני אינן כוללות רכישות שנעשו על ידי הנאשם עבור משרד החוץ. אכן, יש לתמוה על כך שאדם בתפקיד הנאשם יתעסק ברכישת כלים חד פעמיים, קפה וסוכר עבור משרד החוץ, אך אין להוציא זאת מכלל אפשרות במיוחד שעה שהדבר עשוי לסייע לו בהסוואת הרכישות עבור עצמו. בנסיבות אלו לא ניתן לקבוע מהו היקף הגניבה, אך בהחלט ניתן לקבוע כי מדובר בחלק הארי מתוך סך 183,612 ₪ המפורט באישום השני. כפי שצויין, גם פירו וגם גולן, שעבדו בהזמנת מוצרים מתכלים, מעולם לא נתקלו בציוד שהגיע מבנטל והנאשם הודה בחקירותיו במטרה כי **רוב** הרכישות היו עבור עצמו (ת/17 שו' 31-34, ת/44 פסקה 5, דיסק 1 מונה 1:24:40).

עבירת הגניבה בידי עובד ציבור ויישומה בנוגע לאישום השני

91. משקבעתי כי משרד החוץ שילם עבור רכישותיו הפרטיות של הנאשם בשווי העולה על 1,000 ₪, ממילא הוכחו יסודותיה העובדתיים של עבירת הגניבה בידי עובד ציבור. הנאשם טוען כי הוא אינו אחראי לכך שמזרחי בחר לערוך כרטסת משותפת לו ולמשרד החוץ. ואולם, בכך אין כדי ללמד על העדר היסוד הנפשי הנדרש לשם הוכחת העבירה. מן הראיות עולה בבירור, כי הנאשם היה מודע היטב לכך שהכרטסת משותפת והוא זה שהעביר למשרד החוץ את החשבוניות לתשלום בידיעה ברורה כי התשלום המשולם על ידי משרד החוץ כולל תשלום עבור רכישותיו הפרטיות.

92. בסיכומים בעל פה, הוסיף הנאשם וטען את אשר טען גם לגבי האישום הראשון והוא, כי אין להרשיע את הנאשם בגניבה, משום שבסעיף 19 לכתב האישום נטען, כי הנאשם שלח ידו בכספי משרד החוץ "יחד עם גבאי". לטענת הנאשם, משלא נטען לביצוע בצוותא ולא הוכח חלקו של גבאי במעשה והוא לא הובא לעדות, לא ניתן להרשיעו (עמ' 706, שו' 5). טענה זו נטענה גם ביחס לאישום הראשון והנימוקים לדחייתה שם יפים גם כאן. בקצרה יצויין, כי לצורך ההכרעה שבפניי, משלא היתה מחלוקת בין הצדדים כי גבאי אישר את התשלומים המפורטים באישום השני, אניח כי גבאי אכן אישרם, הגם שלא העיד בפניי. לצורך הוכחת יסודות העבירה ביחס לנאשם, אין צורך להוכיח מודעות לגניבה מצידו של גבאי ואין כל משמעות לשאלה האם גבאי חבר לנאשם במטרה לגנוב או שמא הוא הוטעה על ידי הנאשם לאשר לו תשלומים שלא מגיעים לו. כך או אחרת, הוכח מעבר לספק סביר כי הנאשם ידע כי התשלומים שאושרו לו הינם בגין רכישותיו הפרטיות, וביחס לאישום זה (בשונה מן האישום הראשון), הנאשם אף אינו טוען כי התשלום היה בהסכמת הבעלים.

סוף דבר לעניין האישום השני

93. נוכח מכלול הטעמים שפורטו אני קובעת, כי המאשימה הוכיחה מעבר לספק סביר את יסודותיה של עבירת גניבה בידי עובד ציבור לפי סעיף 390 לחוק העונשין גם בנוגע לאישום השני שבכתב האישום. לפיכך, אני מרשיעה את הנאשם בעבירה האמורה. המאשימה מציינת בכתב האישום 24 עבירות בהתאם למספר התשלומים שפורטו בכתב האישום. מן

הטעמים שפורטו ביחס לאישום הראשון, לנוכח העדר ההתייחסות בסיכומים, איני סבורה כי יש תשתית מספקת להרשעה נפרדת בגין כל תשלום, במיוחד בשים לב לרצף המעשים ולדפוס הפעולה הזוהה. לפיכך, אני מרשיעה את הנאשם בעבירה אחת, בכך שגנב מאת המדינה את החלק הארי מתוך סך של 182,612 ₪ שפורטו בכתב האישום.

האישום השלישי: מצג שווא במכרזים

פרטי האישום השלישי

94. על פי המתואר בכתב האישום, בהתאם לדיני המכרזים והוראות תקנון כספים ומשק של מדינת ישראל (תכ"מ), התקשרות של משרד ממשלתי עם ספק ביחס לעסקה שסכומה נע בין 10,000 ₪ ל-50,000 ₪ תיעשה באמצעות פניה בכתב לשלושה ספקים לפחות. במסגרת תפקידו, נהג הנאשם לפנות למרילי על מנת לקבל הצעות מחיר למוצרי חשמל. מרילי, לבקשת הנאשם, היה מעביר שתי הצעות מחיר שונות זו מזו, האחת, מחנות בשם מחסני גבעת שאול בע"מ (להלן: החנות בגבעת שאול), והשנייה, מחנות בשם טטרון מ.ג.ש בע"מ (להלן: טטרון), והנאשם היה מאשר רכישה של מוצרים מהחנות בגבעת שאול, זאת על אף ידיעתו כי שתי החנויות נמצאות בבעלותו של מרילי. בעשותו כן הוצג מצג שווא לפיו ההתקשרות עם מרילי נעשתה כדין. לפי הנטען, במעשיו אלו, אפשר הנאשם את ההתקשרות עם מרילי לאספקת מוצרי חשמל, במרמה, בהיקף שאינו ידוע במדויק למאשימה, ועבר עבירה לפי סעיף 415 לחוק העונשין.

95. במענה לכתב האישום הודה הנאשם, כי במועדים הרלוונטיים לכתב האישום היה מרילי הבעלים של שתי חנויות האחת, החנות בגבעת שאול והשנייה, טטרון. הנאשם ציין כי במסגרת תפקידו הוא ריכז ואסף דרישות לרכישת מוצרים וציווד, ובכלל זה מכשירי חשמל, וכן ריכז הצעות מחיר מספקים שונים. הנאשם הודה כי לא אחת הוא פנה למרילי לשם קבלת הצעת מחיר עבור רכישת מוצרי חשמל, וטען כי עשה כן גם על בסיס היכרות אישית עימו, אך בעיקר משום שעמד בסטנדרטים הנדרשים לעבודה מול משרד ממשלתי. הנאשם הודה בכך שלצורך רכישת מוצרים בסכומים הנעים בין 10,000 ₪ ל-50,000 ₪ יש לפנות לקבלת הצעת מחיר מאת שלושה ספקים לפחות, אך כפר בכך שמרילי היה מעביר לבקשתו שתי הצעות מחיר שונות זו מזו, האחת מהחנות בגבעת שאול והשנייה מטטרון, וכי היה מאשר רכישה של מוצרים מהחנות בגבעת שאול על אף שידע כי שתי החנויות הינן בבעלותו של מרילי. הנאשם כפר בכך שהציג מצג שווא וכי במעשיו אפשר את ההתקשרות עם מרילי במרמה.

96. אין חולק, כי הנאשם היה מרכז את הצעות המחיר לשם קבלת החלטות בקשר לרכישת מוצרי חשמל, והנאשם לא כפר בכך שלעיתים ישב בוועדות מכרזים לאישור התקשרויות (עדות גולן, עמ' 229, שו' 8-10). אין גם חולק כי לשם רכישת מוצרים עבור משרד החוץ נדרש הנאשם לרכז מספר הצעות מחיר בהתאם לגובה הרכישה. כאשר סכום הרכישה לא עלה על 5,000 ₪ די היה בהצעת מחיר אחת והנאשם יכול היה לרכוש על בסיסה את המוצר ללא צורך באישור של גורם נוסף. כאשר סכום הרכישה עלה על 5,000 ₪ אך מתחת ל-10,000 ₪ נדרשו שתי הצעות מחיר, וכאשר סכום הרכישה עלה על 10,000 ₪ נדרשו שלוש הצעות מחיר (עדות הנאשם עמ' 427, שו' 13-24) (להלן: התנאים לאישור רכישות).

97. אין גם חולק, כי לעיתים הנאשם היה פונה למרילי על מנת שזה יתן הצעת מחיר נוספת בקשר לאותו המוצר. השאלה הנשאלת היא האם ההצעה הנוספת נתנה על מנת לעמוד בתנאים לאישור רכישות תוך יצירת מצג שווא כאילו מדובר בשני ספקים, או שמא מדובר בפנייה לאותו הספק לשם קבלת הצעת מחיר משופרת. יצוין, כי המאשימה לא טוענת וממילא לא הוכיחה כי הנאשם לא היה רשאי לפנות למי מן הספקים על מנת שישפר את הצעתו ובכך לזכות בעסקה.

98. לביסוס טענתה, מפנה המאשימה להודעה ת/18 ש' 347-368, בה מצוין, כי הנאשם מאשר שנהג לבקש ממרילי שתי הצעות, אחת בשם החנות בגבעת שאול והשנייה בשם טטרון, שתיהן בבעלותו, "כדי שייראה כאילו יש יותר מהצעה אחת" (שם, ש' 348-350). כפי שצינתי בראשית דבריי, ישנם מקרים בודדים בהם עולה מצפייה בסרטי החקירה כי ההודעה אינה משקפת באופן מדויק את הנאמר בחקירה, וזהו אחד המקרים. צפייה בסרט החקירה (דיסק 3, מונה 40:13 ואילך) מלמדת, כי אמנם הנאשם אישר ששתי ההצעות הגיעו מאת מרילי על אף שהם נשלחו בשם אחר (דיסק 3, מונה 44:49), אך בניגוד למתואר בהודעה, הוא איננו מאשר כי עשה כן כדי שייראה שיש יותר מהצעה אחת. עם זאת, הנאשם בהחלט מאשר בחקירתו כי שתי ההצעות נתנו על ידי מרילי, אך טוען כי לא מדובר בהצעה מגורם אחד היות ומדובר בשתי חנויות שונות וכי באחת החנויות מרילי "מה שנקרא עובד קבוע ואחד זה המחסן שהוא אמר לי ששם זה המלאי שלו שכאילו הוא עובד שם עם עוד משהו" (ת/181 תמליל החקירה של דיסק 3, עמ' 4, ש' 22-27). בחקירתו לפניי חזר בו הנאשם מגרסתו במשטרה לפיה ידע כי ההצעות משתי החנויות ניתנו מאת מרילי (עמ' 584, ש' 20-21) ובהמשך שוב מכחיש את שאמר בחקירה ואומר "אני ידעתי ששתי החנויות לא פועלים תחת דוד", וכאשר נשאל האם ידע ששתי ההצעות הן ממרילי הכחיש והשיב: לא (עמ' 588, ש' 27-28). הנאשם טען בעדותו לפניי, כי החנות בגבעת שאול כלל אינה של מרילי אלא של אדם אחר ואילו מרילי רק מחזיק שם מלאי (עמ' 590, ש' 16), וחזר וטען כי לא מדובר בהצעות מאותו הגורם.

99. על אף שאין בגרסת הנאשם במשטרה אישור מפורש לכך שהוא ביקש ממרילי הצעות תחת שם שונה של ספק כדי להטעות את מקבלי ההחלטות, וכן אין הודאה מפורשת בכך שמדובר בשתי חנויות בבעלות זהה (כפי שכאמור ניתן להבין בטעות מהודעה ת/18), ממכלול הראיות שיפורטו להלן עולה, כי הנאשם היה מודע לכך כי במקרים שבהם הוגשו שתי הצעות למכירת אותו המוצר, האחת, מאת החנות בגבעת שאול והאחרת, מאת טטרון, עמד מאחורי שתי ההצעות אדם אחד, הוא מרילי. כמו כן עולה מן הראיות כי הנאשם, שכאמור היה מופקד על ריכוז ההצעות, התייחס אל הצעות אלו כאילו הן הצעות משני ספקים שונים בעת שריכז הצעות מחיר לרכישת מוצרים עבור משרד החוץ.

100. אכן, בניגוד למתואר בתמליל כאילו הנאשם הנהן בראשו לחיוב בעת שנשאל האם ידע ששתי החנויות שייכות למרילי (ת/18א, עמ' 4, ש' 1), הנאשם לא הנהן בראשו אלא שאל "[ידעתי] ששתיהן שלו?" (דיסק 4 מונה 4:25), והסביר שידע כי שתי החנויות עובדות יחד אך לא ידע ששתיהן של מרילי וכי מרילי הסביר לו כי באחת יש את התצוגה ובשנייה את המלאי, וכי בחנות השנייה עובד עם מרילי אדם נוסף (שם, ש' 22-26).

101. כאשר נשאל הנאשם בחקירתו במשטרה, האם ידע שמרילי כתב את שתי ההצעות, תחילה ענה "כן" (ת/18א/עמ' 6, ש' 3-5, דיסק 3 מונה 48:17) אך מיד לאחר מכן תיקן את עצמו והוסיף "לא. אחד אני יודע מגבעת שאול ממחסני גבעת שאול ואחד מטטרון" (דיסק 5 מונה 48:20). ובהמשך, שוב נשאל האם ידע ששתי ההצעות באו ממרילי

שוב השיב "כן" אך הוסיף כי שתי החנויות לא עובדות תחת אותה מטריה (תמליל ת/18/א עמ' 4, שו' 33-38) ולא תחת אותו ח.פ. [כלומר במסגרת תאגידים נפרדים - מ.א.] (תמליל עמ' 3, שו' 38-39, דיסק 3 מונה 41:15).

102. הנאשם הודה כי התייחס להצעות ששלח מרילי בשמות עסק שונים, כשתי הצעות נפרדות (שם, עמ' 4 שו' 28-29) וכאשר נשאל כיצד ראה בכך שתי הצעות נפרדות, כאשר ידע ששתי ההצעות מועברות על ידי מרילי, השיב "אם הוא מעביר לו והוא מעביר לי אז יכול להיות שיש טעם לפגם" (שם, עמ' 6, שו' 19, דיסק 3 מונה 49:09).

103. לסיכום, גרסת הנאשם במשטרה היא כי במקרים שבהם מרילי שלח שתי הצעות למכירת אותו המוצר בשמות של שני בתי עסק שונים, הוא ידע ששתי ההצעות נשלחות על ידי מרילי והוא התייחס אליהן כאל שתי הצעות נפרדות. עם זאת, הוא לא הודה כי הדבר נעשה לשם יצירת מצג שווא וטען, כי מדובר בהצעות ממקורות שונים, היות שבחנות בגבעת שאול עבד עם מרילי אדם נוסף, וכי לכל היותר יש טעם לפגם בכך שמרילי היה מעורב במשלוח שתי ההצעות.

104. בעדותו לפני חזר הנאשם על גרסתו לפיה מרילי השתמש בחנות בגבעת שאול לשם אכסון המלאי, אך בניגוד לגרסתו במשטרה, לפיה החנות בגבעת שאול היא של מרילי ביחד עם אדם נוסף שעבד עימו (שם, עמ' 5, שו' 18-20), בעדותו לפני טען כי החנות בגבעת שאול כלל אינה של מרילי אלא של אדם אחר וכי מרילי רק מחזיק בה סחורה "אני ידעתי שהוא מחזיק שם מלאי וזה שייך למשהו אחר" (עמ' 584, שו' 1-3) ובהמשך אמר "מלאי שהוא מחזיק שהוא צריך כנראה אין לו מקום או משהו כזה יש לו בגבעת שאול אצל אדם שהוא לא קשור אליו עסקית" (עמ' 590, שו' 1-2). כמו כן שינה הנאשם מגרסתו במשטרה וטען כי לא ידע כי ההצעות שמגיעות מן החנות בגבעת שאול מגיעות למעשה ממרילי (עמ' 584, שו' 21-22).

105. גרסתו של הנאשם בבית המשפט אינה אמינה בעיניי ולא מצאתי לאמצה. הנאשם לא סיפק כל הסבר לשינוי גרסתו לעומת זו שמסר במשטרה, לפיה אמנם החנות בגבעת שאול וטטרון היו רשומות כחברות נפרדות אך הוא ידע שהן בבעלות של מרילי ואדם נוסף, וכן כי ידע שמרילי הוא זה ששלח את ההצעות בשם שתי החברות אך התייחס להצעות שהגיש מרילי כהצעות משני ספקים שונים.

106. חיזוק להודאתו של הנאשם במשטרה לעובדות שצויינו בפסקה 105 לעיל אנו מוצאים בעדותו של מרילי שהעיד לפני ביום 30.1.2018. מרילי העיד כי הוא, ביחד עם שותף נוסף, הם הבעלים של החנות בגבעת שאול וטטרון וכי שתי החנויות רשומות כחברות נפרדות (עמ' 241, שו' 2-8). עוד ציין מרילי, כי הגם שהחנויות רשומות ברשם החברות כשתי חברות נפרדות, הנהלת החשבונות משותפת וכי למעשה החברה הרשומה כטטרון אינה פעילה עוד והיא לא נמחקה מרשם החברות על מנת לשמר את שמה המסחרי המוכר בירושלים (שם, שו' 31, עמ' 242, שו' 5-8). בהמשך עדותו שוב הבהיר מרילי כי בחנות שנקראת טטרון, הנמצאת במרכז העיר, החשבוניות והקבלות הוצאו על שמה של החברה בגבעת שמואל, המפעילה את החנות, וכי לחברת טטרון לא היתה כל פעילות בתקופה הרלוונטית (עמ' 258, שו' 21).

107. במהלך העדות, הוקראה למרילי עדותו במשטרה מיום 14.10.2013 ובה ציין: "אם הוא היה מבקש עוד הצעה הייתי מפקס לו הצעה נוספת מעט שונה בסכום על שם טטרון שהיא חברה עם ח.פ. אחר אבל היא בעצם אותה חברה

גם היא עם אותו שותף. לשאלתכם האם אבשלום אשורי ידע ששתי ההצעות הן שלי גם של טטרון וגם של מחסני גבעת שאול, אני משיב שכן, כי גם הוא עצמו היה מבקש ממני הצעת מחיר נוספת". לאחר הקראת הדברים מרילי העיד: "נכון אני מאשר את הכל" (עמ' 245, שו' 11-15).

108. הנאשם בסיכומיו איננו מתייחס לשוני בגרסאותיו וטוען, כי גם אם נניח כי היה מודע לכך ששתי החברות הם בבעלות מרילי לכל היותר יש לראות בכך "חריגה מנהלים" ולא מעבר לכך. לטענתו, אף אם למדים מדברי מרילי כי הנאשם ביקש הצעות מחיר נוספות מאת מרילי, מדובר במשא ומתן לגיטימי להוזלת המחיר. אין בידי לקבל טענה זו. הטענה שהועלתה בסיכומים אינה מתיישבת כלל עם גרסת הנאשם. הנאשם בעדותו לפני חזר וטען כי ההצעות נתנו משני ספקים שונים ולכן הוא לא יכול להישמע בטענה עובדתית סותרת, שאין לה כל אחיזה בחומר הראיות, לפיה מדובר בהצעה משופרת מאותו הספק.

הממצאים העובדתיים בנוגע לאישום השלישי

109. על יסוד הראיות שפורטו לעיל אני קובעת כי הוכח מעבר לספק סביר שהנאשם ידע כי שתי החנויות, החנות בגבעת שאול וטטרון שרשומות כשתי חברות נפרדות, היו בבעלות מרילי ביחד עם אדם נוסף. עוד אני קובעת, כי הנאשם ידע שההצעות שהוגשו למשרד החוץ, מאת החנות בגבעת שאול וטטרון, לשם רכישת אותו המוצר, הוגשו על ידי מרילי, וכן כי הנאשם התייחס אל הצעות אלו בעת שריכז הצעות לרכישת מוצרים עבור משרד החוץ, כהצעות של שני ספקים שונים ולא כהצעה משופרת של אותו הספק.

ניתוח יסודותיה של עבירת קבלת דבר במרמה ויישומה בענייננו

110. סעיף 415 לחוק העונשין קובע כדלקמן:

"המקבל דבר במרמה, דינו - מאסר שלוש שנים, ואם נעברה בניסבות מחמירות, דינו - מאסר חמש שנים"

"דבר" ו"מרמה" מוגדרים בסעיף 414 לחוק העונשין כדלקמן:

"דבר" - מקרקעין, מיטלטליו, זכות טובת הנאה.

"מרמה" - טענת עובדה בעניין שבעבר בהווה או בעתיד הנטענת בכתב, בעל פה או בהתנהגות, ואשר הטוען אותה יודע שאינה אמת או אינו מאמין שהיא אמת: ו"לרמות" - להביא אדם במרמה לידי מעשה או מחדל.

"קבלת דבר" מוגדרת בסעיף 415 כדלקמן:

"לעניין סימן זה, קבלת דבר - בין שעברה הבעלות בדבר אל המקבל ובין שלא עברה, בין שהדבר נתקבל בשביל עושה המעשה ובין בשביל אחר, בין בידי עושה המעשה ובין על ידי אחר; ונתנית דבר - בין לעושה המעשה ובין לאחר".

111. העבירה של קבלת דבר במרמה היא עבירה תוצאתית שרכיבה ההתנהגותי הוא הצגת טענה כוזבת, רכיבה הנסיבתי הוא "דבר", ורכיבה התוצאתי הוא "קבלה". משכך, וכבכל עבירה תוצאתית, יש להוכיח קשר סיבתי בין הטענה הכוזבת ובין קבלת הדבר (ע"פ 8573/96 מרקדו נ' מדינת ישראל, פ"ד נא(5), 481, 537-536 (1997) (להלן: עניין מרקדו)).

112. היסוד הנפשי הנדרש לצורך גיבושה של העבירה הוא מחשבה פלילית רגילה של "מודעות להתקיימות יסודותיה העובדתיים של העבירה - היותו של המצג כוזב, אפשרות התרחשות התוצאה האסורה, ורכיב הסיבתיות שבין המצג הכוזב והתוצאה" (עניין מרקדו, עמ' 537 והאסמכתאות שם).

113. באשר לערך החברתי המוגן, הודגש בפסיקה כי העבירה "באה להגן על חופש הרצון והבחירה של הפרטים ועל יכולתם לקבל החלטות מושכלות" (ע"פ 37/07 פרג נ' מדינת ישראל, פסקה 70 והאסמכתאות שם, (10.3.2008)). לכן, הרכיב הנסיבתי של "קבלת דבר" פורש בפסיקה בהרחבה והוא מתקיים גם אם לא הוכח כי נגרם למרומה נזק או הפסד מוחשי. הוטעם כי "חזות הכל בעבירה של קבלת דבר במרמה הינה ביתרון או בהישג למרמה ולא בחסר למרומה" (ע"פ 752/90 ברזל נ' מדינת ישראל, פ"ד מו (2) 539, 563 מול האות ו (1997) (להלן: עניין ברזל)). נקבע כי די "בעצם הפגיעה שנפגע [המרומה - מ.א.] בחופש השיקול וההכרעה שלו כתוצאה מן המרמה שכן האינטרס החברתי עליו באה עבירת המרמה להגן הוא חופש הרצון, חופש הפעולה וחופש הבחירה של המרומה" (עניין ברזל, עמ' 564, מול האות א).

114. בכל הנוגע להוכחת הקשר הסיבתי נקבע, כי אין צורך להוכיח כי המרמה היא הסיבה הבלעדית לקבלת הדבר אלא שהמרמה היא "הסיבה היעילה" לקבלת הדבר, והמשמעות היא "שאין צורך בהוכחה פוזיטיבית ונחרצת שהתרמית היא שהובילה לקבלת הדבר וכי ללא התרמית הדבר לא היה מתקבל. די בכך שקיים קשר ענייני ומהותי והשפעה ניכרת בין התרמית לבין קבלת הדבר" (ע"פ 7621/14 גוטסדינר נ' מדינת ישראל פסקה 34 לפסק דינו של כב' השופט נ' הנדל, (1.3.2017) (להלן: עניין גוטסדינר)). עוד נקבע בקשר לכך, כי מבחן הסיבה היעילה "כולל ממדים אובייקטיביים באשר להערכה של השפעת המרמה על קבלת הדבר" (שם, שם).

115. בכל הנוגע לזהות המרומה, חשוב לציין לענייננו, כי כאשר המרמה היא כלפי תאגיד או כלפי המדינה, אין זה הכרחי כי המרמה תעשה כלפי מקבלי ההחלטות, והיא מתקיימת גם כאשר מקבלי ההחלטות הציגו מצג כוזב לגורמי הביקורת שכתוצאה ממנו הם לא נחשפו לכל העובדות הרלוונטיות לשם ביצוע ביקורת אפקטיבית על ההחלטה. כפי שנפסק: "כאשר מדובר על כספים שאינם בבעלותו של מי שמשלם או מורה על תשלום, יש לתת את הדעת, מה התמונה שתוארה לפני המערכת על כל חוליותיה וחלקיה, ולא רק מה היה ידוע לחוליה האחרונה אשר משלמת מתוך

קופת הציבור למי שמעלה את טענת הכזב" (ע"פ 281/82 אבו חצירא נ' מדינת ישראל, פ"ד לז(3) 673, 719 (1983)(להלן: עניין אבו חצירא)).

116. לכן, במקרים שבהם המרמה היא כלפי המדינה, השאלה הרלוונטית היא האם המדינה היא שרומתה, ולא בעל תפקיד כזה או אחר, ובפרט חשובה בחינת ידיעתם של הממונים על הכספים וגורמי הביקורת של המדינה (עניין גוטסדינר, פסקה 22 לפסק דינה של כב' השופטת ד' ברק ארז).

118. בענייננו, כאמור, קבעתי כממצא עובדתי, כי הנאשם ידע שמרילי מגיש לו שתי הצעות בשמות של שני ספקים שונים כאשר למעשה מדובר בהצעות מאותו ספק. עוד נקבע כממצא עובדתי, כי הנאשם התייחס לכך כהצעות משני ספקים שונים ולא כהצעת מחיר משופרת מאותו הספק. בנסיבות אלו, רכישת המוצרים מאת מרילי על ידי משרד החוץ, נעשתה עקב הצגת מצג כוזב למקבלי ההחלטות ולגורמי הביקורת. ויובהר, אין זה משנה כלל אם בסופו של יום, הרכישות מאת מרילי נעשו כאשר בפני מקבלי ההחלטות היו די הצעות לצורך העמידה "בתנאים לאישור רכישות", גם ללא ההצעה הפיקטיבית של מרילי. כך למשל, אף אם אניח כי מרילי הגיש שתי הצעות למכירת מוצר ששווי אינו עולה על 5,000 ₪, ולכן די בהצעה אחת לפי הכללים לרכישת מוצרים, או שהוא הגיש שתי הצעות למכירת מוצר בשווי העולה על 10,000 ₪, שאז נדרשות שלוש הצעות, והוגשו ארבע הצעות, שתי הצעות משני ספקים נוספים, ושתי הצעות מאת מרילי, אין בכך כדי לשנות ממסקנתי לפיה הוכח הקשר הסיבתי בין טענת הכזב לרכישת המוצרים מאת מרילי. כפי שצויין לעיל, מבחן "הסיבה היעילה" כולל ממדים אובייקטיביים באשר להערכה של השפעת המרמה על קבלת הדבר. בנסיבות אלו, אף שלא הוצגו ראיות ביחס להשפעת הכזב על מקבלי ההחלטות וגורמי הביקורת, מן הבחינה האובייקטיבית והשכל הישר לא יכול להיות ספק בכך שהצגת מצג, כאילו התחרות בין ההצעות שהוגשו רחבה יותר מזו שהיתה בפועל, משבשת את שיקול הדעת וההכרעה של המרומה ואם היו נפרשות בפניו העובדות לאשורן יתכן שהיה מבקש לקבל הצעות מחיר נוספות, אף אם הדבר איננו מחוייב בהתאם "לתנאים לאישור רכישות". בנוסף לכך, נקל להסיק וכך גם מחייב השכל הישר, כי אלמלא היה בהגשת ההצעה הפיקטיבית כדי לשבש את שיקול הדעת של מקבלי ההחלטות, הנאשם ומרילי לא היו טורחים בהגשתה.

117. עוד יצויין כי על מנת להוכיח שקיים קשר סיבתי בין טענת הכזב ובין קבלת טובת ההנאה אין צורך להוכיח כי המרומה ניזוק. לכן אף אם אניח כי בכל מקרה הצעתו של מרילי היתה הזולה ביותר, הפסדה של המדינה נגרם מעצם הפגיעה בחופש שיקול הדעת שלה כתוצאה מן המרמה וההנחה היא שלו המדינה היתה יודעת על הכזב היא לא היתה מתקשרת עימו "ולא בנקל יוושע פלוני מפליליות מעשיו באמצעות הידרשות לתרחיש היפותטי בו המרומה היה נכון ליתן את הדבר גם בלא מצג השווא" (עניין גוטסדינר, פסקה 30 לפסק דינו של כב' השופט עמית).

119. עוד יוער, כי בניגוד לטענות הנאשם, אין זה משנה אם הנאשם הוא שביקש מאת מרילי הצעה נוספת בשם ספק אחר (כטענת המאשימה), או שמרילי עשה כן מיוזמתו (כטענת הנאשם), וכן אין זה משנה האם היתה בידי הנאשם הסמכות לשלוט בתוצאות המכרז. הנאשם אינו חולק על כך שהוא ריכז את הצעות המחיר עבור הרכישות של משרד החוץ, וכפי שקבעתי הנאשם ידע שמדובר בהצעות מאותו הספק, וכך הוא הציגם בפני הגורמים המחליטים או המבקרים. בכך יש כדי לקיים את יסודות העבירה.

120. גם בעובדה שלא צמחה לנאשם טובת הנאה אישית אלא למרילי, אין כדי לשנות לעניין הרשעתו. כאמור, בהתאם לסעיף 438 לחוק העונשין, אין זה משנה אם טובת ההנאה התקבלה בידי המרמה או בידי אדם אחר. מכל מקום ניתן לראות בקבלת השוחד בידי מרילי, שתידון להלן, טובת הנאה אישית שצמחה לנאשם ממצג השווא שהציג כלפי משרד החוץ על מנת להטיב את נותן השוחד, מרילי.

121. המאשימה בסעיף 32 לסיכומיה טוענת כי מעשה המרמה נעשה בצוותא על ידי מרילי. בהקשר זה הנאשם חוזר על טענתו כפי שהעלה ביחס לאישומים הראשון והשני, לפיה לא ניתן להאשימו בביצוע בצוותא מבלי להוכיח את חלקו של המבצע השני. הדברים שנאמרו שם יפים גם לעניינו ועיקרם, טענת המאשימה לביצוע בצוותא לא נטענה במובנו של המונח "בצוותא" שבסעיף 29(ב) לחוק העונשין. "הצוותא" שבסעיף 29(ב), מניח כי יסודות העבירה אינם מתמלאים על ידי כל אחד ואחד מן המעורבים בנפרד, ורק ראיית מעשיהם כמכלול תוך בחינת היסוד הנפשי של כל אחד ואחד מהם, יכולה להביא להרשעתם. בענייננו, מעשיו של הנאשם ממלאים אחר כל יסודות העבירה מבלי צורך להוכיח את חלקו של מרילי מן ההיבט הפלילי.

סוף דבר לעניין האישום השלישי

122. נוכח מכלול הטעמים שפורטו אני קובעת כי המאשימה הוכיחה מעבר לספק סביר את יסודותיה של עבירת קבלת דבר במרמה ולפיכך אני מרשיעה את הנאשם בעבירה לפי סעיף 415 לחוק העונשין.

האישום הרביעי: לקיחת שוחד ממרילי

פרטי האישום הרביעי

123. לפי המתואר בכתב האישום, מתוקף תפקידו של הנאשם כמנהל מחלקת משק במשרד החוץ, הנאשם היה אחראי, בין היתר, על התקשרויות עם ספקים ועריכת מכרזים לרכישת ציוד עבור המשרד. במהלך שנת 2011 קיבל הנאשם ממרילי שישה מזגנים שהותקנו בביתו הפרטי, בשווי כולל של כ-23,000 ₪, מבלי שנדרש לשלם בעבורם. בתמורה לכך, דאג הנאשם, במסגרת תפקידו, לאשר התקשרויות עם מרילי וכן דאג לאשר את הגדלת ההתקשרות של משרד החוץ עם מרילי, כך שהיקף ההתקשרות עם מרילי בשנים 2011-2012 הוכפל לעומת שנת 2010. לפי הנתען, במעשים אלה, לקח הנאשם שוחד בעד פעולות הקשורות במילוי תפקידו כמנהל מחלקת משק במשרד החוץ ובכך עבר עבירה לפי סעיף 290 לחוק העונשין.

124. במענה לכתב האישום הודה הנאשם, כי מתוקף תפקידו כמנהל מחלקת משק במשרד, היה אחראי, בין היתר, על התקשרויות עם ספקים ועריכת מכרזים לרכישת ציוד עבור המשרד. כמו כן הודה הנאשם כי במהלך שנת 2011, קיבל מאת מרילי שישה מזגנים שהותקנו בביתו הפרטי, בשווי כולל של כ-23,000 ₪, אך כפר בטענה שלא נדרש לשלם בעבורם וציין כי "העניק תמורה כלשהיא" בגינם. הנאשם כפר בכך שבתמורה למזגנים דאג, במסגרת תפקידו, לאשר התקשרויות עם מרילי ולהגדיל את היקף העסקאות של משרד החוץ עימו.

125. בסיכומיו חזר הנאשם על טענתו, לפיה שלל כי הוא לא נדרש לשלם למרילי עבור המזגנים, וטען כי המזגנים נתנו לו בהקפה עקב היכרות רבת שנים והאמון שחש לו מרילי, ללא קשר לתפקידו במשרד החוץ. כמו כן טען, כי ככל שנתנה לו מתנה הוא לא ידע על כך אלא ידע אך ורק על ההקלה בתנאי התשלום (סעיף 239 לסיכומי הנאשם). עוד טען, כי לא הוכח כי הגידול ברכישות של משרד החוץ מאת מרילי נבעו ממעשיו של הנאשם. הנאשם לא חזר בסיכומיו על טענתו במענה לכתב האישום לפיה הוא שילם תמורה מסויימת עבור המזגנים.

126. משכך, יריעת המחלוקת באישום זה היא האם המזגנים נתנו במתנה או בהקפה, והאם הדבר ניתן בעד פעולות הקשורות בתפקידו של הנאשם, ובתמורה לכך דאג הנאשם להגדיל את הרכישות של משרד החוץ מאת מרילי. ככל שיקבע כי מדובר ברכישה בהקפה, עדיין נותרת בעינה המחלוקת בשאלה האם ההקלה בתנאי הרכישה נעשתה בעד פעולות הקשורות במילוי תפקידו של הנאשם או עקב היכרות רבת שנים בין השניים וללא קשר לתפקידו של הנאשם במשרד החוץ, והאם ניתנה תמורה בגין כך.

127. המאשימה טוענת, כי כמו באישומים הקודמים, גם לגבי אישום זה הנאשם חזר בו במענה לכתב האישום ובעדותו בבית המשפט מגרסתו במשטרה. לטענת המאשימה, הנאשם בחקירתו במשטרה הודה בכך שהוא לא נדרש לשלם עבור המזגנים. המאשימה מפנה להודעה ת/18 מיום 15.10.2013 בה מציין הנאשם, כי הוא שילם עבור התקנת המזגנים (שם, שו' 30), וכי הוא לא ביקש ממרילי שלא לשלם על המזגנים, אך היה ביניהם אמון ומרילי "חשב שיכול להיות שאני אשלם לו" (שם, שו' 36-37). כאשר נשאל האם מרילי פנה אליו מאז שנת 2011 בבקשה לקבל את התשלום, השיב הנאשם בשלילה (שם, שו' 38) וציין, כי הוא אינו יודע מדוע מרילי לא פנה אליו לקבלת התשלום וכי אלו "שיקולים שלו" [של מרילי - מ.א.] (שם, שו' 39).

128. הנאשם טוען מנגד, כי הוא לא חזר בו מגרסתו במשטרה וכי לאורך כל הדרך הוא ציין כי לא סוכם בינו ובין מרילי שהמזגנים ינתנו לו במתנה אלא היתה ביניהם הסכמה לרכישת המזגנים בהקפה.

129. מקובלת עליי טענת הנאשם בעניין זה. בחינת גרסתו של הנאשם במשטרה מלמדת כי כבר בחקירתו במשטרה הוא עמד על כך שלא היתה כוונה לקבל את המזגנים בחינם אלא בהקפה. בחקירתו במשטרה, ציין הנאשם במפורש כי הכוונה היתה ל"חוב פתוח" (ת/18 שו' 22, דיסק 2 מונה 22:13), ובהמשך מציין כי לא היה משא ומתן לגבי תנאי התשלום רק בקשה לספק את המזגנים עם אינדיקציה לגבי העלויות (דיסק 2, מונה 30:00). כאשר נשאל לשם מה רצה לדעת על עלויות אם לא התכוון לשלם, השיב "היתה לי כוונה לשלם באותו הזמן לא היה לי כסף אז רציתי לדעת כמה עולה מזגן" (תמליל החקירה ת/18 ד עמ' 5, שו' 28 וכן דיסק 2 מונה 30:52) ובהמשך כאשר נשאל: "האם ביקשת לא לשלם?" השיב "לא היה דבר כזה לא בהתחלה ולא בסוף. לא נאמר דבר כזה" (שם, שו' 32-33, דיסק 2, מונה 30:53) וכי בשום שיחה מרילי לא אמר לו "זה עליי" (שם, עמ' 6, שו' 29, דיסק 2, מונה 33:38). כאשר הטיחו בו כי מדובר בשוחד הוא השיב "זה לא נאמר בשיחה איתו אף פעם באף שיחה עם הנושא הזה לתגמול או משהו לא היה ולא נברא" (שם, עמ' 7, שו' 10) ומוסיף "אם היה לי כסף לשלם לו הייתי משלם, אז לא היה לי כסף" (שם, שו' 17) וכאשר נשאל האם בכל חנות הוא משלם רק אם יש לו, השיב כי כאן זה התאפשר "בגלל ההיכרות ביננו" (שם, שו' 22) וכי "מאילו ציפים כספיים לא יכולתי לשלם כמקובל" (שם, עמ' 9 שו' 36-37, דיסק 2, מונה 43:10). וכי הכוונה היתה לשלם את החוב "לכשירווח" (שם, עמ' 13 שו' 11) ושוב ציין, כי הדבר נבע מיחסי עבודה (שם, שו' 7) ואמון

(שם, שו' 9, דיסק 2, מונה 54:06). הדברים מתוארים היטב בהודעה ת/18 שו' 22 ואילך.

130. בטרם אדון בגרסת הנאשם ויישומה לגבי יסודות עבירת השוחד, חשוב לציין מספר פרטים שציין הנאשם במהלך החקירה במשטרה שלא באו לידי ביטוי במפורש בהודעה ת/18, שיש בהם כדי להשליך על מערכת היחסים בין הנאשם ובין מרילי ועל טובת ההנאה שקיבל הנאשם. הנאשם מתאר בחקירתו במשטרה, כי בעבר, שמונה שנים לפני החקירה, ועוד קודם שמשרד החוץ החל לרכוש מוצרים ממרילי, הוא רכש מוצרים מאת מרילי בהקפה ולכן אין כל סיבה להניח כי הוא לא ישלם עבור המזגנים, כפי שהוא שילם בהקפה למרילי בשנים עברו. אלא שהנאשם מספר בחקירתו כי בעבר, כאשר היה רוכש בהקפה מאת מרילי, הוא היה נותן המחאות דחויות (תמליל החקירה ת/18 ד עמ' 15, שו' 33 וכן דיסק 2, מונה 1:00:21) ובהמשך מספר כי גם בעבר הוא לא שילם באופן מיידי למרילי על הסחורה, אך הוסיף "מה שלקחתי הוא רשם את זה שאני באתי ופרסתי צ'קים הוא יכול לאמת את זה" (שם, עמ' 17 שו' 3-4, דיסק מונה 1:04:21). וכאשר נשאל מדוע אם כן במקרה של המזגנים הוא לא נתן המחאות דחויות עם קבלת הסחורה, הוא השיב "לא היה לי" (שם, שו' 9).

131. בחקירתו לפניי, חזר הנאשם על טענתו לפיה לאורך כל הדרך הוא התכוון לשלם על המזגנים ולא היתה כל הסכמה בינו ובין מרילי לפיה הם יוענקו לו במתנה "אני לקחתי את זה כמו שלקחתי את כל המוצרים בעבר בהסתמך שאני משלם את זה" (עמ' 438, שו' 3-4), "אני אמרתי זה נלקח כחוב ואתה אומר שזה לא שולם זה הבדל גדול" (עמ' 602, שו' 7). לכן לא מקובלת עליי טענת המאשימה כי גרסתו בבית המשפט, לפיה הוא לא נתן המחאות דחויות כפי שנהג לעשות בעבר ביחסיו עם מרילי כיוון שהוא התכוון לשלם את הכל בבת אחת (עמ' 438), הינה טענה כבושה שלא נטענה בחקירה במשטרה, ולא נמצאה לה תמיכה בראיות.

132. הנאשם טען, לראשונה בעדותו לפניי, כי התכוון לשלם את החוב כולו בבת אחת לקראת סוף 2013 בשל שנת השמיטה ("שזה היה שנת שמיטה" עמ' 604, שו' 17), ומשום שעמדה להשתחרר לו באותה העת קרן השתלמות (כזכור החקירה הגלויה החלה באוקטובר 2013).

133. אכן, בהתאם להלכה היהודית, אחת לשבע שנים, בשנת השמיטה, אנו מצווים בשמיטת כספים ("שמוט כל בעל משה ידו" דברים טו, ב), והמשמעות היא, כי ניתן הפטר מהחזר חובות שהגיע מועד פרעונם ועדיין לא נפרעו. לטענת הנאשם, על מנת שלא לגרום הפסד למרילי כתוצאה מן הפטר שהוא ציווי הלכתי, הוא התכוון לשלם את החוב בשנה שקדמה לשנת השמיטה.

טענה זו אין בידי לקבלה ומכל מקום אין בה כדי להועיל לנאשם.

134. ראשית, מדובר בטענה כבושה שנטענה לראשונה בעדותו לפניי. שנית, שנת השמיטה הרלוונטית לענייננו היא שנת השמיטה המתחילה בחודש ספטמבר 2015. בהתאם להלכה היהודית, שמיטת הכספים חלה בתום שנת השמיטה (שולחן ערוך, חושן משפט, ס"ז, ל') ובענייננו, סמוך לחודש ספטמבר 2016, דהיינו, שלוש שנים לאחר

חקירתו של הנאשם במשטרה. על כך נאמר במקורותינו "מה ענין שמיטה אצל הר סיני?" (ויקרא, כ"ה, א', רש"י ד"ה "בהר סיני"). שלישית, אף אם אניח כי הנאשם התכוון לשלם על המזגנים בשלב כלשהו, הדבר לא סוכם מראש עם מרילי, והדחייה בתשלום ללא מועד מוסכם מהווה כשלעצמה טובת הנאה.

135. נוכח כל האמור, אינני מקבלת את גרסת הנאשם לפיה הוא לא שילם במהלך למעלה משנתיים, מיום קבלת המזגנים ועד לחקירתו במשטרה, משום שהתכוון לשלם בבת אחת לקראת שנת השמיטה.

136. מכל מקום, אף אם נכון היה הדבר, וכאמור אינני מאמינה לכך, מדובר בכוונה לשלם חוב לאחר תקופה של למעלה משנתיים, שבמהלכן לא שולם דבר על חשבון החוב וכפי שנראה להלן, מבלי שהנושה, מרילי, יודע על הכוונה לשלם את החוב במועד כלשהו. עם זאת, כפי שצויין לעיל, טענתו של הנאשם כי מדובר היה "בחוב פתוח" נטענה על ידו כבר בחקירתו במשטרה ומדבריו עולה, ובעניין זה מהימנים עליו דבריו, כי בשום שלב לא נאמר לו במפורש על ידי מרילי כי הוא יהיה פטור מלשלם על המזגנים ואף הוא לא דרש זאת ממרילי באופן מפורש.

137. גם מחקירתו של מרילי לפניי, ביום 30.1.2018, עולה תמונה דומה לפיה לא סוכם במפורש בין הצדדים כי המזגנים יינתנו לנאשם במתנה, וכי הכוונה היתה שהנאשם ישלם על המזגנים. אמנם מרילי מאשר בעדותו את שאמר בחקירתו במשטרה "זה מזגן שהוא קיבל במתנה" (עמ' 249, שו' 22, 29) אך כבר בחקירתו במשטרה אמר גם כי הנאשם היה צריך לשלם על המזגנים (עמ' 249, שו' 23). בהמשך, מאשר מרילי כי הנאשם קיבל מזגנים ולא שילם עליהם אך הוסיף "המזגנים יצאו בצורה מסודרת כמו שצריך, יצא חשבון והוא היה צריך לבוא לשלם ולא שילם" (עמ' 251, שו' 13-14) וכאשר נשאל האם הנאשם חייב לו כסף הוא השיב "באופן רשמי הוא חייב לי כסף, כן" (עמ' 252, שו' 3) ואישר כי לא עשה דבר כדי לגבות את החוב (שם, שו' 5). כאשר נשאל האם אין בעובדה שהנאשם לא שילם על המזגנים משום שוחד, השיב "אני לא הבנתי שמתן אשראי לבן אדם זה שוחד, אם הייתי יודע הייתי עומד על זה שהוא ישלם את הכסף, זה נודע לי רק אחרי שהסיפור התפוצץ" (שם, שו' 17-18), ובהמשך הוסיף כי המוצרים שהנאשם לקח "נרשמו בצורה מסודרת וכתוב בדיוק מה הוא חייב, ולי לא היה ספק שהוא יבוא לשלם אותו" (עמ' 254, שו' 4-3). מרילי אישר כי נהג למכור בהקפה ללקוחות טובים (שם, שו' 8) וכאשר נשאל בחקירה הנגדית האם נכון כי הנאשם בסך הכל קנה בהקפה ו"לא ניצל את המצב", מרילי השיב בשלילה ואמר: "בגדול הוא כן ניצל את המצב בגלל שהיו ביננו קשרים, היה טבעי שיעבור כמה, חודש, חודשיים שלושה, זה נדחה אבל לא איזשהו סיכום. סיכום בכתב היה אבל גם בעל פה זה היה ברור שהוא חייב לי והוא יבוא לשלם באיזשהו שלב. הקטע של זה שהוא באמת לא שילם או שהתכוון לבוא יותר מאוחר לשלם. זה היה באיזשהו מקום ניצול של מצב, כי אנחנו עבדנו עם המשרד, אנחנו מכרנו להם סחורה ואי אפשר היה לבוא אליו בטענות מכיוון שרצינו לשמור על קשר" (שם, שו' 21-26). גרסה זו של מרילי מתיישבת עם גרסתו במשטרה, שאותה הוא אישר לפניי, לפיה הוא העניק את המזגנים מבלי ששולמה תמורה מתוך "מחווה של רצון טוב, כיוון שהוא לקוח טוב שלנו" ובהמשך ציין "זה היה טוב כדי לשמור על יחסים איתו" והוסיף "אני מצפה שימשיך לעשות קניות של משרד החוץ אצלי, והוא מצפה לקבל מזגן" (עמ' 249, שו' 26-28).

138. המאשימה בסיכומיה מבקשת לקבל את עדותו של מרילי כמהימנה, ואף אני התרשמתי מאמינות גרסתו. כפועל יוצא, גם המאשימה מקבלת את הגרסה לפיה לא היתה מלכתחילה כוונה לוותר על התמורה בגין המזגנים.

139. באשר לטיב היחסים בין הצדדים, ציין מרילי "אין לנו שום קשר, הקשר שלנו היה בסך הכל קשר, אולי פעם אחת ראיתי אותו ואני אפילו יודע שהוא יושב פה היום ואני ממש מנסה להיזכר ואני לא זוכר את ה [חסרה מילה - מ.א.] כל הקשר שלנו היה בטלפון והיה קשר עסקי בלבד" (עמ' 252, שו' 20-22).

140. באשר להיקף העסקאות בין משרד החוץ ובין מרילי אישר מרילי, וגם הנאשם אינו חולק על כך, שבשנת 2009 משרד החוץ רכש ממנו מוצרים בסך של 58,822 ₪, בשנת 2010 בסך 76,481 ₪, בשנת 2011 בסך 144,410 ₪ ובשנת 2012 בסך 151,449 ₪ (עמ' 246, שו' 9-17).

הממצאים העובדתיים בנוגע לאישום הרביעי

141. אשר על כן, ונוכח הטעמים שפורטו, מסקנתי היא כי הוכח מעבר לספק סביר כי הנאשם קיבל בשנת 2011 שישה מזגנים מאת מרילי בשווי כולל של כ- 23,000 ₪ וכן כי הנאשם לא שילם כל תמורה בעד המזגנים. עוד הוכח מעבר לספק סביר כי בעת הענקת המזגנים לא סוכם על תנאי תשלום או מועד לתשלום וכן כי על אף שחלפו למעלה משנתיים ממועד קבלת המזגנים ועד לחקירה הגלויה, מרילי מעולם לא פנה אל הנאשם בבקשה כי ישלם ולו תשלום אחד עבור המזגנים. עוד הוכח מעבר לספק סביר, כי לא היו קשרי חברות בין הנאשם ובין מרילי אלא קשרים עסקיים בלבד וכי הרכישות של משרד החוץ מאת מרילי היו כדלקמן: בשנת 2009 - בסך של 58,822 ₪, בשנת 2010 - בסך 76,481 ₪, בשנת 2011 - בסך 144,410 ₪ ובשנת 2012 - בסך 151,449 ₪.

ניתוח יסודות עבירת השוחד ויישומה בענייננו

היסוד העובדתי של עבירת לקיחת שוחד והתקיימותו במקרה דנן

142. סעיפים 290 ו-293 לחוק העונשין, הנכללים בסימן ה' שכותרתו "עבירות שוחד", קובעים כדלקמן:

" 290. לקיחת שוחד

(א) עובד ציבור הלוקח שוחד בעד פעולה הקשורה בתפקידו, דינו - מאסר

עשר שנים או קנס...

293. דרכי שוחד

אין נפקא מינה בשוחד-

(1) אם היה כסף, שווה כסף, שירות או טובת הנאה אחרת;

...

(3) אם היה בעד פעולה מסוימת או כדי להטות למשוא פנים בדרך כלל;

...

(7) אם נלקח על מנת לסטות מן השורה במילוי תפקידו או בעד פעולה שעובד הציבור חייב לעשותה על פי תפקידו".

143. האיסורים הפליליים על עבירות השוחד (לקיחת שוחד ומתן שוחד), נועדו להגן על תקינות פעולתו של השירות הציבורי, אמון הציבור בו וטוהר המידות של המשרתים בו (ע"פ 6916/06 אטיאס נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (29.10.2007)(להלן: עניין אטיאס)). עבירת השוחד היא עבירת התנהגות שיסודותיה העובדתיים, כפי שעולה מהגדרתה, כוללים שלושה רכיבים: ראשית, נדרש כי נוטל השוחד יהיה עובד ציבור. שנית, נדרש כי המתן שניתן לעובד הציבור הוא מן הסוג אותו ביקש המחוקק לאסור בהתאם לערכים המוגנים המונחים ביסוד העבירה. שלישית, נדרש כי לקיחת המתת תעשה בעבור פעולה הקשורה בתפקידו של עובד הציבור. באשר לרכיב השלישי, יש להראות קשר סיבתי עובדתי בין המתת לבין הפעולה הקשורה בתפקידו של עובד הציבור, וכן ידיעה בדבר קיומו של קשר סיבתי זה (עניין אטיאס, פסקה 8; ע"פ 5046/93 הוכמן נ' מדינת ישראל, פ"ד נ(1) 2, 9 (1996) (להלן: עניין הוכמן); ע"פ 5083/08 בניזרי נ' מדינת ישראל, פסקה 50 (24.6.2009) (להלן: עניין בניזרי); ע"פ 4456/14 קלנר נ' מדינת ישראל, פסקה 4 לפסק-דינו של כב' השופט נ' הנדל (29.12.2015)).

144. אין חולק כי בעת הרלוונטית לכתב האישום הנאשם היה "עובד ציבור" כאשר שימש מנהל מחלקת המשק במשרד החוץ. אשר לרכיב ה"שוחד", בהתאם לסעיף 293(1) לחוק העונשין, טובת ההנאה הניתנת לעובד הציבור יכולה להיות מכל סוג שהוא, לרבות שווה-כסף. במקרה שלפניי הוכח מעבר לספק סביר, כי הנאשם קיבל מאת מרילי את האפשרות לשלם עבור המזגנים במועד שיחפוץ, ללא מגבלת זמן ומבלי שהיתה פנייה כלשהי מאת מרילי אל הנאשם לשלם ולו חלקית, על חשבון התמורה. לנוכח האמור ולנוכח הזמן הרב שחלף מאז הענקת המזגנים ועד לחקירה הגלויה, למעלה משנתיים ימים, מבלי ששולם דבר על חשבון התמורה ומבלי שהנאשם או מרילי מסכמים ביניהם אודות אופן התשלום ומועדו, אין להוציא מכלל אפשרות כי בחלוף הזמן הלכה והיטשטשה כוונתם של הנאשם ושל מרילי כי הנאשם ישלם עבור המזגנים, עד אשר שינתה העסקה את פניה מרכישה בהקפה למתנה (ראו הושוו ע"פ 4506/15 בר נ' מדינת ישראל, פסקה 11 לפסק דינו של כב' השופט י' עמית (11.12.2016)(להלן: עניין בר)). מן הראיות עולה, כי העניינים התגלגלו כך שגם הצדדים לא בהכרח ידעו האם בסופו של יום תשולם תמורה בגין המזגנים וכי אף אם נותר סיכוי לכך שתשולם תמורה, מדובר בסיכוי קלוש ותיאורטי, אם בכלל. בנסיבות אלו אין כל ספק כי מתקיים יסוד ה"מתת" שבעבירת שוחד. עצם הארכת המועד לתשלום עבור המזגנים למשך שנים, ללא מועד פירעון מוגדר וללא ריבית בהתאם למקובל בשוק, מהווה טובת הנאה (עניין בר פסקה 14 לפסק דינו של כב' השופט י' עמית). על אחת כמה וכמה במקרה דנן, כאשר מרילי נמנע לחלוטין מלפנות אל הנאשם בבקשה לשלם עבור המזגנים. כפי שהטיב לתאר זאת המחבר, מאור אבן-חן בספרו, עבירות השוחד (התשע"ח - 2017) (להלן: אבן חן): "במצב דברים שבו נותן ההלוואה הנזקק לשירותיו של עובד הציבור, מתעלמים ממחויבות חוזית להחזיר את ההלוואה, וכאשר קיימת עננה בדמות ההלוואה המרחפת מעל ראשו של עובד הציבור, אין מנוס מהמסקנה כי קיימת הבנה, גם אם בשתיקה, כי הימנעות מהחזר ההלוואה קשורה לתפקידו של עובד הציבור" (אבן - חן עמ' 125-126).

145. עוד יצוין, כי בהתאם לפסיקתו של בית המשפט העליון, גם כאשר שיעור המתת אינו גבוה או אינו ידוע במדויק, ניתן להרשיע בעבירת שוחד (הן בלקיחת שוחד והן במתן שוחד) (ע"פ 4115/08 גלעד נ' מדינת ישראל, פסקאות 22 ו-35 לפסק דינו של כב' השופט א' גרוניס (כתוארו אז) (24.1.2011)), ואין חשיבות לשאלה מי מבין השניים יזם את

מעשה השוחד (ראו: דברי כב' השופט (כתוארו אז) שמגר בע"פ 534/78 קוביליו נ' מדינת ישראל, פ"ד לד(2) 281, 296 (1979)) וכן אבן-חן, עמ' 50).

146. אשר לדרישה כי השוחד ינתן לעובד הציבור "בעד פעולה הקשורה בתפקידו" - בהתאם ללשון הסעיף נדרש קשר סיבתי בין העניקת המתת לבין פעולתו של עובד הציבור בתפקידו, באופן שטובת ההנאה לא הוענקה ולא היתה מוענקה לעובד הציבור כאדם פרטי, אלמלא הזיקה לתפקידו הציבורי. בענייננו טוען הנאשם, כי ככל שהאפשרות שנתנה לו לשלם על המזגנים ללא מועד מוגדר מראש נחשבת טובת הנאה, הרי שטובת הנאה זו נתנה על ידי מרילי ללקוחות רבים שהוא נתן בהם אמון, וכי גם לגביו הדבר נבע מהיכרות אישית ויחסי אמון ולא בשל תפקידו במשרד החוץ. אין בידי לקבל טענה זו. כפי שצויין לעיל, הנאשם העיד כי בעבר, כאשר הוא רכש מוצרים בהקפה מאת מרילי, היה מפקיד בידי מרילי המחאות דחויית. דרך זו היא דרך נפוצה לרכישת מוצרים בהקפה, ולו כך היה נהוג הנאשם גם בקשר לרכישת המזגנים, לא היה בכך משום מתת שאליו התכוון המחוקק במסגרת עבירת השוחד. אלא שלא כך הם פני הדברים. הנאשם קיבל את המזגנים מאת מרילי ללא הפקדת המחאות מראש כמקובל, וללא קביעת מועד מוגדר לתשלום עבורם כאשר מרילי נמנע מלפנות אליו מעת לעת לברר מתי הוא מתכוון לשלם על המזגנים. בנסיבות אלו אין לראות בטובת ההנאה שנתנה טובת הנאה הניתנת בשגרה. זאת ועוד, בנסיבות שבהן הנאשם קיבל טובת הנאה ובמקביל היה מטפל בענייניו של מרילי במשרד החוץ, קיימת חזקה שפותחה בפסיקה לפיה ההנחה היא כי טובת ההנאה נתנה לעובד בעד פעולה הקשורה בתפקידו אלא אם קיים הסבר סביר אחר למתן טובת ההנאה, למשל, קיומם של יחסי חברות ממשיים. חזקה זו, הנובעת מניסיון החיים, קובעת "כי מתת לעובד הציבור מאת אדם הנמצא עמו בקשר רשמי, ניתנת בעד פעולה הקשורה לתפקידו" (ע"פ 1877/99 מדינת ישראל נ' בן עטר, פ"ד נג(4) 695, 710 (1999) (להלן: עניין בן עטר); עניין בר, פסקה 78 לפסק דינו של כב' השופט נ' סולברג; ע"פ 6258/94 יעקובסון נ' מדינת ישראל, פ"ד נ(5) 845 (1977), פסקה 11 והאסמכתאות שם, וכן אבן-חן, עמ' 52).

147. הנאשם טוען כי יש לו היכרות רבת שנים עם מרילי, בשל רכישות של מוצרי חשמל שרכש ממנו במהלך השנים עוד לפני שמשרד החוץ נכנס לתמונה. בכך אין כדי לסתור את החזקה שלעיל. לא נטען וממילא לא הוכח כי מרילי והנאשם היו חברים מחוץ למסגרת העסקית. מרילי ציין מפורשות בעדותו כי ההיכרות ביניהם היתה על רקע עסקי בלבד (עמ' 252, שו' 22) וכפי שנפסק "בבוא בית המשפט לקבוע אם נתקיימו יחסי ידידות בין הצדדים, עליו לא רק להשתכנע כי בין הנותן והמקבל אכן התקיימו יחסי ידידות, אלא עליו גם להשתכנע כי יחסי ידידות אלה אינם נובעים מיחסי עבודה או קשורים אליהם." (עניין בניזרי, פסקה 29). לא שוכנעתי כלל כי היחסים בין הנאשם ומרילי חרגו מיחסי ספק ולקוח. מעבר לכך, אף אם אניח כי טובת ההנאה היתה ממניע מעורב, של יחסי ידידות ורצון לקדם את הרכישות של משרד החוץ ממרילי, עדיין מתקיימים יסודותיה של עבירת השוחד. כפי שנפסק, בפעולה מעורבת שבה קיימים מניע כשר ומניע פסול, טובת ההנאה כולה היא בבחינת שוחד (עניין בר, פסקה 25 לפסק דינו של כב' השופט י' עמית והאסמכתאות שם).

148. החזקה העובדתית לא נסתרה, להיפך, מרילי העיד כי הסיבה שהוא לא פנה אל הנאשם בבקשה לשלם עבור המזגנים נבעה אך ורק מכך שהוא רצה לשמור על יחסים תקינים עקב תפקידו של הנאשם במשרד החוץ וכי הקשרים ביניהם היו קשרים עסקיים בלבד, ולא ניתן הסבר חלופי למתן טובת ההנאה בנסיבות שתוארו.

149. אמת, אין בראיות שהוצגו או בעדויות שנשמעו לפניי כדי להוכיח מעבר לספק סביר כי העלייה ברכישת המוצרים מאת מרילי (ונזכיר כי מדובר בעלייה של פי שתיים משנת 2010 לעומת השנים 2011 ו-2012) הינה כתוצאה ממעשיו של הנאשם או כתמורה לטובת ההנאה שקיבל ממרילי. באופן תיאורטי, אין להוציא מכלל אפשרות כי העלייה נבעה מגידול בצריכה של משרד החוץ ומבלאי של הציוד שהתרכז כולו בתקופה זו. אין גם להוציא מכלל אפשרות כי הדבר נבע מכך שהמחירים של מרילי היו זולים משל יתר הספקים. לא הוצגו ראיות באשר לאופן קבלת ההחלטות בדבר הרכישות מאת מרילי ולא ניתן לקבוע ממצאים עובדתיים, מעבר לספק סביר, באשר להשפעתו בפועל של הנאשם על אופן קבלת ההחלטות.

150. עם זאת, כפי שצויין לעיל, עבירת השוחד היא עבירה התנהגותית ולא תוצאתית. לפיכך, אין צורך להוכיח כי מקבל השוחד נתן תמורה בעד השוחד (עניין אטיאס, פסקה 8). בהתאם לסעיף 293(3) לחוק העונשין, לצורך התקיימותן של יסודות העבירה של לקיחת שוחד, אין זה משנה אם השוחד לא נלקח בעד פעולה מסוימת, אלא כדי "להטות למשוא פנים בדרך-כלל" בבחינת "שלח לחמך על-פני המים, כי ברב הימים תמצאנו" (קהלת, י"א, א'). יתרה מכך, בהתאם לסעיף 293(7) לחוק העונשין, לצורך התקיימותן של יסודות העבירה של לקיחת שוחד, אין נפקא מינה אם השוחד ניתן בעד פעולה שעובד הציבור היה חייב לעשותה לפי הגדרת תפקידו, ואין נפקא מינה אם בפועל הוא לא סטה מן השורה. כפי שנפסק "מתת היא שוחד גם אם עובד הציבור עשה דבר שראוי היה שיעשהו במסגרת תפקידו ולפיכך לכאורה פעל כשורה במסגרת תפקידו. כבר נקבע בעבר, כי גם כאשר עובד הציבור נותן שירות כדת וכדין לאזרח פלוני וגם כשאין בעצם הפעולה משום סטייה מהשורה, עדיין אפשר שהמעשה יחרוג מן המותר ויהיה פגום בכתם השוחד בדרך שבה נעשתה הפעולה" (שם, פסקה 24), ו"אין זה מעלה או מוריד לעניין התגבשות עבירה זו אם עובד הציבור אכן הכיר פנים לנותן השוחד וביצע עבורו פעולה כלשהי הקשורה בתפקידו" (ע"פ 8027/04 אלגריסי נ' מדינת ישראל, פסקה 15 (23.2.2006) (להלן: עניין אלגריסי)). התפיסה המונחת בבסיס הסדר זה היא כי מן הראוי למנוע מתן טובת הנאה פסולה לעובד ציבור, אף אם טובת ההנאה ניתנה כדי שעובד הציבור יבצע תפקיד שהוא ממילא נדרש לעשותו. תכלית ההסדר היא למנוע מעובד הציבור להימצא ממצב של ניגוד עניינים או להימצא במצב שבו הוא עלול לפעול משיקולים זרים על מנת לרצות את נותן השוחד. עצם ההימצאות במצב של ניגוד עניינים בעקבות קבלת השוחד, ללא קשר לאופן שבו התקבלו ההחלטות על ידי עובד הציבור, פוגע באמון הציבור בשירות הציבורי ועלול לפגוע בשיקול הדעת ובתפקוד התקין של עובד הציבור מקבל השוחד (ראו עניין הוכמן עמ' 10, וכן, אבן חן, עמ' 34-35).

בנוסף לכך, אף אם לא הוכח מעבר לספק סביר כי העלייה ברכישות של משרד החוץ מאת מרילי היתה כתוצאה מפעולותיו של הנאשם שעשה אותן כתמורה למתת, הרי שמעשיו של הנאשם כפי שנקבע בנוגע לאישום השלישי, במסגרתן הוא שיתף פעולה עם מרילי והציג מצג שווא באשר להצעות האמיתיות המונחות בפני מקבלי ההחלטות על מנת שמרילי יזכה במכרזים, הן כשלעצמן, התמורה שהעניק הנאשם למרילי בעבור המתת.

151. נוכח כל האמור, שוכנעתי כי היסוד העובדתי של עבירת לקיחת שוחד הוכח מעבר לספק סביר.

היסוד הנפשי בעבירה של לקיחת שוחד והתקיימותו במקרה דנן

152. היסוד הנפשי של עבירת השוחד הוא מודעות או עצימת עיניים ליסודות העובדתיים של העבירה. הדרישה היא

להוכיח כי מבצע העבירה היה מודע לטיב המעשה (לקיחת השוחד) וכן מודע לקיום הנסיבות הרלוונטיות (טובת הנאה הניתנת בעד פעולה הקשורה בתפקידו של עובד הציבור). בעצימת עיניים, הכוונה היא לקיומו של חשד בדבר טיב המעשה ואפשרות קיום הנסיבות תוך הימנעות מלברר את החשדות (סעיף 20(ג)(1) לחוק העונשין; עניין בניזרי, פסקה 51). אין דרישה לקיומה של מודעות להשלכות המשפטיות של המעשה (עניין אטיאס, פסקה 32) ואין הכרח שגם בנותן השוחד תקנן כוונה דומה. היינו העבירה מושלמת גם אם הצד השני חף מכוונה פלילית (עניין בניזרי, פסקה 51).

153. כפי שצויין לעיל, בעת ניתוח היסוד העובדתי, בפסיקה נקבעה חזקה שבעובדה לפיה מתת לעובד ציבור מאת אדם הנמצא עמו בקשר רשמי ניתנת בעד פעולה הקשורה לתפקידו. "מכאן נובעת" כך נפסק "גם חזקה שבעובדה (הניתנת, כמובן, לסתירה) כי עובד הציבור הלוקח מתת כזאת מודע לכך שהמתת ניתנת לו בעד פעולה הקשורה בתפקידו" (עניין בן עטר עמ' 710-711). צוין כי "בדרך כלל יש להעמיד עובד ציבור בחזקתו שהוא יודע שהנזקקים לשירותיו אינם נותנים לו את חסדיהם, אלא על מנת שיטה להם חסד במסגרת מילוי תפקידו" (דנ"פ 6162/99בן עטר נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (10.1.2000)).

154. במקרה דנן, כפי שקבעתי לעיל, הוכח מעבר לספק סביר כי הנאשם קיבל מאת מרילי מזגנים מבלי לשלם בעבורם, ומבלי שהוא נדרש לשלם עבורם תקופה של למעלה משנתיים ימים. הן הנאשם הן מרילי לא העידו לפניי כי שררו ביניהם יחסי חברות או ידידות, אלא קשרי ספק-לקוח בלבד. קשרים אלו נבעו הן בשל רכישות פרטיות של הנאשם והן בשל רכישות של משרד החוץ. טענתו של הנאשם, כי היו ביניהם קשרי אמון או כי היתה היכרות רבת שנים, אין בה כדי להצדיק את מתן המתת אף אם יונח כי ההטבה לא הפכה למתנה אלא מדובר בדחיית תשלום למועד בלתי ידוע ואי דרישת תשלום על חשבון התמורה במשך למעלה משנתיים ימים.

לגבי יחסי ידידות וחברות נפסק כי:

"יחסיידידות וחברות בין הנותן למקבל אינם מהווים כשלעצמם חיסיון מפני הרשעה בעבירת שוחד, כשם שמתת קטנה אינה ערובה לכך כי אינה שוחד. טיבם של יחסי החברות וגודל המתת נמנים עם הגורמים שיש ליתן את הדעת עליהם, לצורך הכרעה בשאלה אם היה במתת משום עבירת שוחד. המבחן תמיד הוא מבחן המטרה, של הנתנה או הלקיחה, והמטרה נקבעת על-פי ראייה כוללת של הנסיבות. שהרי אין המטרה גלויה, דרך כלל, לעין כול, ועל בית משפט לעמוד עליה מתוך ניסיון החיים, השכל הישר ומכלול נסיבותיו של כל מקרה" (ע"פ 4148/96 מדינת ישראל נ' גנות, פ"ד נ(5) 367, 376-378, פסקה 13 (1996));
ובהמשך נקבע כי "הכלל הוא, כי עובד ציבור אינו רשאי לקבל טובת הנאה, אף מידיד, כל עוד קיים מגע כלשהו ביניהם במסגרת תפקידו של עובד הציבור" (שם, פסקה 14)

וכן כי:

"ככל שההיכרות האישית רופפת יותר, טובת ההנאה 'נכבדה' יותר, או הקשר עם

התפקיד אמיץ יותר, כן תגבר הנטייה להסיק מן הנסיבות של הנתינה והלקיחה את היסוד הנפשי הנדרש. מטרת הנתינה או הלקיחה היא הקובעת... זאת ועוד. אם טובת ההנאה עוברת את גבול המקובל בחיי היום יום ובין הצדדים אין יחסי היכרות אישית מלבד קשרים הנובעים מתפקידו של הלוקח, מהוות נסיבות אלה גופן ראייה למטרה פסולה " (עניין אטיאס, פסקאות 30-31).

155. אם כך הם פני הדברים ביחס לצדדים שהפכו לידידים עקב קשרים עסקיים, על אחת כמה וכמה בענייננו, כאשר לא הוכחו כל קשרי ידידות בין הנאשם ובין מרילי אלא קשרים עסקיים בלבד. בנסיבות אלה, קמה חזקת המודעות שמקורה בניסיון החיים ובשכל הישר, לפיה הנאשם היה מודע לטיב מעשיו ולנסיבות ביצוע העבירה. ובמילים אחרות, חזקה היא שכאשר הנאשם קיבל ללא תמורה את האפשרות לשלם על המזגנים, סכום לא מבוטל בסך 23,000 ₪, במועד שיחפוץ, ובמהלך למעלה משנתיים ימים לא שילם דבר על חשבון התמורה, מבלי שמרילי פונה אליו ולו פעם אחת על מנת שישלם ולו באופן חלקי, הנאשם היה מודע לכך שהדבר נעשה בזיקה למילוי תפקידו כעובד ציבור. הנאשם לא סתר את החזקה האמורה. טענתו מסתכמת בכך שההיכרות בין השניים והאמון ביניהם הם שהביאו למתן התנאים החריגים. אין בהיכרות, שכאמור מקורה ביחסי ספק-לקוח, כדי לסתור חזקה זו, ואף אם אניח כי ההטבה נתנה גם בשל האמון וההיכרות, כפי שצויין לעיל, אין במניע מעורב כדי לשנות, ולכן המסקנה המתבקשת היא כי חזקת המודעות לא נסתרה. להשלמת התמונה יצוין, כי מרילי הורשע על פי הודאתו במתן שוחד (ראו ת/37 ות/38) והגם שאין בהרשעתו של האחד כדי ללמד בהכרח על היסוד הנפשי של האחר, יש בכך כדי לחזק את המסקנה לפיה גם הנאשם היה מודע לכלל היסודות העובדתיים של עבירת השוחד.

156. לפיכך, אני קובעת כי התקיים במקרה דנן היסוד הנפשי הנדרש בעבירה של לקיחת שוחד.

סוף דבר לעניין האישום הרביעי

157. נוכח מכלול הטעמים שפורטו לעיל, אני קובעת כי המאשימה הוכיחה מעבר לספק סביר כי הנאשם לקח טובת הנאה ביודעו כי הוא לוקח שוחד כעובד ציבור בעד פעילות הקשורה בתפקידו, וביודעו כי טובת ההנאה נתנה לו בעד פעולות הקשורות בתפקידו הציבורי. באשר לתמורה, אף שלא הוכח מעבר לספק סביר כי העלייה ברכישות של משרד החוץ מאת מרילי הינה כתוצאה מפעולותיו של הנאשם, אין צורך להוכיח תמורה על מנת לבסס הרשעה בלקיחת שוחד. מכל מקום, הסטייה מן השורה כמפורט בנוגע לאישום השלישי, ושיתוף הפעולה בין מרילי ובין הנאשם לשם זכייתו של מרילי במכרזים של משרד החוץ, מהווה תמורה לשוחד שקיבל הנאשם מאת מרילי (וראו סעיפים 213-218 לסיכומי הנאשם).

158. הנאשם אינו מכחיש כי קיבל הקלה בתנאי התשלום ואולם הוא טוען, כי לא מדובר במקרה קיצון המצדיק הרשעה בשוחד, לכל היותר, כך הוא טוען (סעיף 239 לסיכומיו) כי יש בכך הפרת אמונים. כפי שצויין לעיל, הוכח כי במשך למעלה משנתיים לא שולמה כל תמורה, לא נקבעו מועדים לתשלום, ולא נעשתה כל פנייה בבקשה לתשלום וסיכוי כי בסופו של יום הנאשם היה משלם תמורת המזגנים היה קלוש ותיאורטי. בנסיבות אלו מדובר בטובת הנאה משמעותית ומכל מקום גודל המתת אינו משנה לעניין ההרשעה בעבירת השוחד.

159. כפועל יוצא, אני קובעת כי המאשימה הוכיחה מעבר לספק סביר כי הנאשם עבר את העבירה שיוחסה לנאשם באישום הרביעי בכתב האישום, על יסודותיה העובדתיים והנפשיים. לפיכך, אני מרשיעה את הנאשם בעבירה של לקיחת שוחד לפי סעיף 290 לחוק העונשין.

האישום השישי: גניבת ציוד ממחסן משרד החוץ

פרטי האישום השישי

160. לפי המתואר בכתב האישום, מחלקת המשק מחזיקה מחסן ובו ציוד משרדי, ציוד מתכלה וכן בקבוקי יין. במספר מועדים, שאינם ידועים למאשימה, גנב הנאשם מהמחסן ציוד מתכלה, לרבות, בקבוקי יין וכלים חד פעמיים. עוד נטען בכתב האישום, כי לפחות באחד מן המועדים, הנאשם הגיע עם רכבו מסוג G.M.C. מסחרי, עם שני מלווים, ויחד הם העמיסו מטען רב על גבי החלק האחורי של הרכב. משסיימו הנאשם ומלוויו להעמיסו, הרכב המסחרי יצא מתחומי המשרד, ואחד ממלווי הנאשם חזר אל רמפת המשא הצמודה למחסן על מנת לנסות ולהסוות כל סימן שעשוי להוביל להימצאות הרכב באותו המקום, במטרה להקשות על גילוי הגניבה. על פי הנתען, במעשיו אלו גנב הנאשם ממשרד החוץ מספר רב של בקבוקי יין, ציוד מתכלה וכן כלים חד פעמיים, וביצע עבירה לפי סעיף 384 לחוק העונשין.

161. במענה לכתב האישום, טען הנאשם, כי הוא נהג לאחסן חפצים אישיים לרבות ציוד ארוז בקרטונים. בעיקר נהג לעשות כן בסמיכות לאירועים משפחתיים, שאז נהג לרכוש מוצרים עבור ביתו ולאחסנם במחסן משרד החוץ עד למועד האירוע. הנאשם טען, כי הוא מכיר את מערך האבטחה והמצלמות של משרד החוץ, והוא מעולם לא פעל בהסתר ולא סבר כי ביכולתו לטשטש את עקבותיו במקום. הנאשם כפר בכתב האישום בכל העובדות המצוינות באישום השישי למעט בכך שלמחלקת המשק במשרד החוץ יש מחסן ובו ציוד משרדי, ציוד מתכלה ויין וכן בעובדה שהוא היה המחזיק והבעלים של רכב מסחרי מסוג G.M.C.

162. המאשימה טוענת, כי כפירתו של הנאשם בעובדות האישום השישי, סותרת את גרסתו של הנאשם במשטרה, בה הודה כי נהג לקחת מן המחסן של משרד החוץ, כלים חד פעמיים ויין.

163. אכן, בתשאלו שבוצע בבוקר מעצרו של הנאשם ואשר עיקריו פורטו על ידי החוקר בדו"ח התשאלו שסומן ת/44, מציין החוקר בפסקה 4 כך:

"שאלתי את אשורי לגבי נושאים שונים כדלקמן: אמר כי אכן נוהג מידי פעם לקחת ממחסן משרד החוץ ציוד הכולל בעיקר כלים חד פעמיים ואף הצביע על מקום אחסונם של אותם כלים. הציוד נתפס. כמו כן הודה כי הוא לוקח בקבוקי יין ובקבוקי שתיה אם כי אינו יודע

לכמת מה בדיוק לקח".

164. בחקירה שנערכה באותו היום, כאשר החוקר מקריא לנאשם את דו"ח התשאול, הנאשם מאשר את הדברים. ניתן להתרשם מסרט החקירה, דיסק 1, החל ממונה 1:11:05 כי הנאשם עירני ביותר, מבין היטב את החלקים שהחוקר מקריא לו מדו"ח התשאול וכאשר הוא מהנהן בראשו (דיסק 1 מונה 1:11:35 וכן מונה 1:11:45) אין כל ספק כי הנאשם מאשר את הדברים כשהוא עירני ומבין. (בהמשך, כאשר הוא נשאל על השעות הנוספות, הוא מתווכח ולא לגמרי מאשר (מונה 1:12:11 וכן מונה 1:12:45) ללמדך על עירנותו).

165. בחקירתו, למחרת היום, ביום 15.10.2013, חזר הנאשם והודה כי לקח מהמשרד עשרות בקבוקי יין אותם העביר המחסנאי בן, למשרדו (ת/18 שו' 372-369, דיסק 3 מונה 52:46).

166. גם בחקירה הנוספת, שהתקיימה ביום 16.10.2013, חזר הנאשם והודה כי לקח ממחסן משרד החוץ מוצרים לשימושו הפרטי "לשאלתך לגבי מה שלקחתי הביתה, תשובתי שהזמנתי מהמחסנאי והוא שם לי בחדר. מדובר רק בכוסות לשתיה חמה וקרה" (ת/19 שו' 98-95). בסרט החקירה יש פירוט של הדברים. הנאשם מציין, כי רק פעם אחת הוא ביקש מהמחסנאי להביא לו לחדר כלים חד פעמיים עבור צרכיו הפרטיים, וכאשר החוקר מקשה עליו, כיצד רק פעם אחת והרי תפסנו בביתך שש שקיות של ציוד? השיב הנאשם כי את כל שש השקיות אפשר להכניס לקופסא אחת (דיסק 4 מונה 1:34:19 ואילך). ושוב אנו נחשפים לעירנותו כאשר הוא מתקן את החוקר ואומר לו כי לקח מהמשרד רק כוסות ולא חמגשיות וכי את החמגשיות קונה אשתו (דיסק 4 מונה 1:35:17).

167. בתשובתו לאישום ובעדותו חזר בו הנאשם מהודאותיו במשטרה וטען כי הציוד שלקח ממחסני משרד החוץ הוא ציוד אישי שאחסן במשרד החוץ.

168. בעדותו ציין הנאשם כי הוא אינו מאשר את הנאמר לכאורה מפיו, ב-ת/44, וכי ההנהון איננו אישור אלא "כאילו שפת גוף" (עמ' 619, שו' 31). כפי שצויין לעיל, צפייה בסרט החקירה אינה מתיישבת כלל עם עדותו של הנאשם.

169. הנאשם חזר בעדותו לפניי על גרסתו במענה לכתב האישום ולפיה הוא אחסן ציוד שרכש מכספו ועבור עצמו, במחסני משרד החוץ (עמ' 620, שו' 11). אך בשונה מגרסתו במענה לכתב האישום, כאילו נהג לעשות כן בסמיכות לאירועים משפחתיים, טען כי עשה כן כיוון שבתקופה מסויימת, שבה לא היה לו רכב, הוא "עשה קנייה" וכונתו היתה להעבירה לביתו כאשר תהיה לו "אפשרות לשנע את זה אני אקח את זה הביתה" (עמ' 620, שו' 10-13).

170. בסיכומיו, מודה הנאשם כי נטל שרוולים של כוסות חד פעמיים בלבד, וכי לגבי בקבוקי היין ציין במפורש בחקירתו כי ביקש מהמחסנאי להעבירם למשרדו ולא לשימושו האישי.

171. לא מצאתי להאמין לגרסתו הכבושה של הנאשם. הודאותיו במשטרה ברורות ביותר ובהן הוא מודה כי נהג ליטול

כלים חד פעמיים וכי נטל עשרות בקבוקי יין מאת משרד החוץ. הטענה, כי בקבוקי היין הועברו למשרדו לצורך שימוש המשרד, אינה מתיישבת עם הקשר הדברים. אמנם הנאשם מספר בחקירתו גם על ציוד שהועבר למשרדו מאת המחסנאי לצורכי המשרד אך הוא בפירוש מתייחס גם לציוד ויין שהועבר לשימוש האישי.

172. חיזוק להודאתו של הנאשם ניתן למצוא מעצם חזרתו מן ההכחשה הגורפת במענה לכתב האישום והודאתו במסגרת סיכומיו בגניבת שרוולים של כוסות חד פעמיים. חיזוק נוסף נמצא בסרט של מצלמת האבטחה המתעד את הנאשם, יחד עם שני מלווים נוספים, מעמיס על רכבו ארגזים שלקח מאחד המחסנים של משרד החוץ. הסרט לא הוצג לפניי ואולם בהודעתו של מר עידו רעם (להלן: רעם) מיחידת האבטחה של משרד החוץ, שהוגשה בהסכמה וסומנה ת/22, יש תיאור של הסרט כפי שנצפה על ידי רעם. רעם מציין כי הנאשם נראה בסרט ביום 16.9.2013, בשעה 20:30, נוהג ברכב G.M.C ונכנס עם הרכב לאזור משרד החוץ עד לרמפה שליד המחסן. ביחד עם הנאשם היו שני נערים שהעמיסו על הרכב סכך, ולאחר מכן העמיסו ארגזים בצבעים חום ולבן. לא ניתן היה להבחין בתכולת הארגזים ואולם חלק הובלו ידנית וחלק באמצעות עגלה. רעם מעריך כי הובלו כעשרה ארגזים. לקראת סיום העמסת הארגזים, בסביבות השעה 20:50, החל אחד הנערים לנגב במטלית את רצפת הרמפה, ולאחר שסיים השלושה יצאו לדרכם.

173. הנאשם טוען, כי בארגזים שלקח מן המחסן היה ציוד שהיה שייך לו, ואולם גרסה זו לא נאמרה במשטרה, וגם גרסתו הכבושה כוללת גרסאות שונות באשר לסיבה שבגינה אחסן ציוד פרטי במחסן משרד החוץ (כפי שפורט לעיל). הנאשם טוען כי הוא מודע לכך שאזור המחסן מרושת במצלמות אבטחה ולכן לא סביר שהוא ינסה לטשטש את עקבותיו, ואולם הוא לא סיפק כל הסבר לניגוב הרמפה במטלית. הנאשם טוען כי נהג לאחסן ציוד שלו, למשל מתקן מנגל ושטיח (עמ' 616, שו' 29), ואף אם אניח כי נכון הדבר, אין בכך כדי להסביר את כמות הארגזים שנצפתה בסרט האבטחה (עשרה ארגזים לפי הודעת רעם או בין ארבעה לשישה ארגזים לפי עדות הנאשם (עמ' 626, שו' 27)).

175. לכל אלה יש להוסיף כי הנאשם נמנע מלהביא את שני המלווים הנצפים בסרט, להעיד בפניי, ויש לזקוף הימנעות זו לחובתו. הנאשם טוען כי אלו הם שני ילדיו ולכן מובן מדוע לא זימנם לעדות. הדבר אינו מובן כלל שעה שהנאשם אינו טוען כי מדובר בקטינים. בנסיבות אלו, ובנסיבות שבהן המאשימה מנועה מהעדתם לנוכח הוראות סעיף 4 לפקודת הראיות [נוסח חדש], תשל"א - 1971, יש לזקוף את אי העדתם לחובת הנאשם.

ממצאים ומסקנות בנוגע לאישום השישי

176. נוכח האמור, אין לקבל את גרסתו החדשה של הנאשם לפיה הציוד שלקח מהמחסן הוא ציוד אישי שלו. החיזוקים שפורטו לעיל עולים כדי "דבר מה נוסף" והמהווים את התוספת הראייתית הנדרשת לשם הרשעת הנאשם על פי הודאתו. לכן מסקנתי היא, כי הוכח מעבר לספק סביר כי הנאשם נהג לגנוב משרד החוץ כלים חד פעמיים וכן גנב ממשרד החוץ עשרות בקבוקי יין.

177. יצוין כי בכל הנוגע לגניבת הכוסות החד פעמיים טען הנאשם בסיכומיו כי קיימת לו הגנת זוטי דברים בהתאם לסעיף 34 לחוק העונשין, ואולם משקבעתי כי הנאשם נהג לגנוב כלים חד פעמיים, ולא רק בהזדמנות אחת, וכן גנב

עשרות בקבוקי יין, אין לקבל את הטענה כי מדובר בזוטי דברים.

178. ממכלול הטעמים שפורטו לעיל אני קובעת, כי המאשימה הוכיחה מעבר לספק סביר את העבירה שיוחסה לנאשם באישום השישי על יסודותיה העובדתיים והנפשיים. לפיכך אני מרשיעה את הנאשם בעבירת הגניבה לפי סעיף 384 לחוק העונשין.

סוף דבר לעניין כלל האישומים

178. אני מרשיעה את הנאשם בעבירות הבאות:

באישום הראשון - גניבה בידי עובד ציבור, עבירה לפי סעיף 390 לחוק העונשין.

באישום השני - גניבה בידי עובד ציבור, עבירה לפי סעיף 390 לחוק העונשין.

באישום השלישי - קבלת דבר במרמה, עבירה לפי סעיף 415 לחוק העונשין.

באישום הרביעי - לקיחת שוחד, עבירה לפי סעיף 290 לחוק העונשין.

באישום החמישי - גניבה בידי עובד ציבור, עבירה לפי סעיף 390 לחוק העונשין.

באישום השישי - גניבה, לפי סעיף 384 לחוק העונשין.

באישום השביעי - קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, עבירה לפי סעיף 415 לחוק העונשין.

ניתנה היום, ב' אייר תשע"ט, 07 מאי 2019, במעמד הצדדים